

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

Executive Summary และ Printed Edition

โครงการปัญหาความมั่นคงใหม่

เรื่อง การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการก่อการร้าย

โดย

คุณดลยา เทียนทอง

มิถุนายน 2548

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
Executive Summary และ Printed Edition

เรื่อง การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการก่อการร้าย

ผู้วิจัย	สังกัด
คุณดลยา เทียนทอง	สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชุดโครงการปัญหาความมั่นคงใหม่

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

ปัญหาความมั่นคงใหม่

การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการก่อการร้าย

โดย

ดลยา เทียนทอง

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เสนอ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

มิถุนายน 2548

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1	ประวัติความเป็นมาของการก่อการร้าย	1
บทที่ 2	นิยาม / ความหมายของการก่อการร้าย	5
บทที่ 3	มูลเหตุของการก่อการร้าย	16
บทที่ 4	ภาพลักษณ์ของการก่อการร้าย	21
บทที่ 5	กลุ่มก่อการร้ายที่ถูกระบุ	30
บรรณานุกรม		

บทที่ 1

ประวัติความเป็นมาของการก่อการร้าย

(History of Terrorism)

หากจะกล่าวถึงการก่อการร้ายว่าเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อไหร่ และเป็นไปในลักษณะอย่างไรนั้น ข้อมูลส่วนใหญ่ได้อธิบายว่าอาจเริ่มต้นเมื่อย้อนหลังไปถึง 2,000 ปีเลยทีเดียวได้ เพียงแต่ยังไม่มี การกำหนด หรือให้ความหมายในการเรียกเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นว่าเป็นการก่อการร้าย (terrorism) ดังนั้นเพื่อความเป็นระบบและง่ายต่อการเข้าใจ จึงขอแบ่งการอธิบายออกเป็น 4 ช่วงเวลาดังนี้¹

1. ช่วงศตวรรษที่ 1 – ศตวรรษที่ 14

การก่อการร้าย หรือเหตุการณ์รุนแรงที่ปรากฏในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นผลมาจากความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางศาสนา โดยกลุ่มที่ก่อการ คือ กลุ่ม Zealot ซึ่งเป็นกลุ่มชาวยิวหัวรุนแรงที่ต่อต้านการยึดครองของโรมันในดินแดนตะวันออกกลาง (บริเวณปาเลสไตน์) พวกเขาจะใช้วิธีลอบสังหารและทำร้ายชาวโรมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวโรมันที่มีอำนาจและชาวยิวที่หันไปรับใช้โรมัน เนื่องจากโกรธแค้นที่โรมันเข้ายึดครอง นอกจากนี้ยังมีแรงจูงใจสำคัญมาจากการที่โรมันใช้อำนาจบังคับให้ชาวยิวเลิกนับถือศาสนาของตน สิ่งนี้จึงเป็นประเด็นสำคัญที่สร้างความโกรธแค้นเป็นอย่างยิ่งแก่ชาวยิว ผลที่ตามมาคือ เกิดการลอบสังหารชาวโรมันและชาวยิวที่ทรยศเป็นจำนวนมาก และต่อมาในศตวรรษที่ 11 ประเด็นทางศาสนาก็กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปสู่การก่อการร้ายมากขึ้น เมื่อกลุ่มมุสลิมนิกายชีอะห์ (Shia) ซึ่งเรียกตัวเองว่า “Nizari Ismalis” ได้ใช้ยุทธวิธีลอบสังหารศัตรูระดับแกนนำเพื่อจำกัดและตัดทอนอำนาจ โดยหลีกเลี่ยงที่จะต่อสู้อย่างเปิดเผย ทั้งนี้ผู้นำของกลุ่มมุสลิมนิกายชีอะห์ คือ Hassam – I Sabbah ตั้งฐานที่มั่นอยู่บนภูเขาทางตอนเหนือของอิหร่านได้ประสบความสำเร็จในการกำจัดศัตรูระดับแกนนำหลายคน สิ่งที่เกิดขึ้นจึงเป็นการข่มขวัญฝ่ายศัตรูได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปฏิบัติการลอบทำร้ายและสร้างความรุนแรงโดยกลุ่ม Zealot และกลุ่มลอบสังหารต่างๆ จะเกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 1 – 14 ก็ตามที แต่ปฏิบัติการหรือวิธีการดังกล่าวถือว่าได้ตกทอดมายังกลุ่มผู้ก่อการร้ายในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในแง่แรงจูงใจ การกำหนดเป้าหมายของกลุ่มหรือเป้าหมายของการกระทำ นอกจากนี้ยังถือเป็นความทรงจำและเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อจิตใจของกลุ่มก่อการร้ายในสมัยใหม่เป็นอย่างมาก

2. ช่วงศตวรรษที่ 14 – ศตวรรษที่ 18

นับจากปลายศตวรรษที่ 13 เข้าสู่ศตวรรษที่ 14 เรื่อยมา ความน่าสะพรึงกลัว ความป่าเถื่อนโหดร้าย ได้กลายเป็นวิธีการที่ถูกนำมาใช้ในการทำสงครามและสร้างความขัดแย้งต่าง ๆ แต่องค์ประกอบสำคัญของการก่อการร้ายก็ยังไม่มีความชัดเจน จนกระทั่งเมื่อเข้าสู่ช่วงเวลาของการเพิ่มจำนวนรัฐชาติสมัยใหม่ (Modern national state) โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการทำสนธิสัญญาเวสต์ฟาเลีย (Treaty of Westphalia) ในปี 1648 ซึ่งเป็นช่วงที่ศูนย์กลางอำนาจแห่งรัฐเข้มแข็งอย่างมาก ก็ได้ส่งผลทำให้การก่อการร้ายปรากฏรูปชัดเจน เปิดเผยและเป็นไปอย่างรุนแรงเพื่อท้าทายอำนาจรัฐมากขึ้น โดยปัจจัยที่มีส่วนกระตุ้นให้การก่อการร้ายขยายตัวและมีความชัดเจนมากขึ้น (ไม่ว่าจะเป็นการก่อการร้ายที่มีพื้นฐานมาจากความแตกแยกทางศาสนา การกบฏหรือการจลาจล ความขัดแย้งอย่างรุนแรงทางชาติพันธุ์) คือ การติดต่อสื่อสารที่มีไม่เพียงพอ และการถูกจำกัดควบคุมโดยรัฐ จนทำให้ในบางครั้งกลุ่มก่อการร้ายก่อสงครามกับรัฐอย่างเปิดเผยขึ้นมา

อย่างไรก็ดี เมื่อถึงศตวรรษที่ 18 ได้เกิดการปฏิวัติในประเทศฝรั่งเศสระหว่างปี 1793 – 1794 คำว่า “ผู้ก่อการร้าย (terrorist)” และ “การก่อการร้าย (terrorism)” จึงถูกนำมาใช้อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรก โดยในปี 1795 การใช้คำว่า “การก่อการร้าย (terrorism)” หมายถึงระบอบที่น่าสะพรึงกลัว รัฐบาลปฏิวัติในฐานะหน่วยงานของคณะกรรมการความปลอดภัยแห่งสาธารณชนและสนธิสัญญาแห่งชาติ (The Committee of Public Safety and National Convention) ซึ่งบังคับใช้นโยบายเกี่ยวกับการคุกคาม (terror) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการก่อการร้าย (terrorism) ทั้งนี้จากกล่าวได้ว่า การปฏิวัติฝรั่งเศสเป็นตัวอย่างต่อรัฐอื่นๆ ในเรื่องการกดดันต่อประชาชน ทำให้เกิดการต่อต้านจากกลุ่มนิยมกษัตริย์ (royalist) และกลุ่มอื่นๆ โดยใช้ยุทธวิธี เช่น การลอบสังหาร และการคุกคามต่อหน่วยงานของฝ่ายปฏิวัติ นอกจากนี้ การชุมนุมของแนวร่วมยังมีบทบาทสำคัญทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิวัติ

3. ช่วงศตวรรษที่ 19

แนวคิดการต่อต้านทางการเมืองอย่างรุนแรง ผสมกับการปรับปรุงแก้ไขเทคโนโลยีด้านอาวุธในรูปแบบต่าง ๆ ได้กระตุ้นให้เกิดกลุ่มก่อการร้าย หรือกลุ่มปฏิวัติต่างๆ ปฏิบัติการโจมตีรัฐชาติอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มผู้ก่อการร้ายดังกล่าวสนับสนุนความเชื่อเกี่ยวกับ “แนวทางการโฆษณาชวนเชื่อต่อประชาชน” เพื่อนำมาซึ่งความสำเร็จในการต่อต้านรัฐ การลอบสังหารระดับผู้นำรัฐ ดังจะเห็นได้ว่ามีตัวอย่างชัดเจนจากรัสเซีย สเปน อิตาลี และสหรัฐ ฯ แต่ขณะเดียวกัน การไม่มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน และการปฏิเสธที่จะร่วมมือกับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมอื่นๆ ในทางการเมืองก็อาจทำให้ปฏิบัติการก่อการร้ายไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอได้เช่นกัน

แนวโน้มสำคัญอีกประการหนึ่งของโลกในปลายศตวรรษที่ 19 คือ การเกิดกระแสชาตินิยมแพร่สะพัด กล่าวคือ ชาติ (รวมประชาชนในชาติ) และรัฐบาล (รัฐการเมือง) ได้รวมตัวอย่างเข้มแข็งโดยพยายามตอกย้ำความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้กับประชาชนในชาติเพื่อต่อสู้

กับผู้เข้ามาบุกกรุกครอบครอง เหมือนกับกลุ่ม Zealot ซึ่งเป็นกลุ่มยิวรักชาติที่ต่อสู้การยึดครองของโรมัน ขบวนการชาตินิยมที่เป็นที่มีชื่อเสียงและทรงอิทธิพลในช่วงศตวรรษที่ 20 และยังคงดำเนินบทบาทเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน คือ ขบวนการชาตินิยมไอริช (Irish Nationalism)

กลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญในช่วงศตวรรษที่ 19 ยังเป็นแบบอย่างในการใช้วิธีการบางวิธี เช่น กลุ่ม Russian Narodnya Volya ซึ่งเป็นกลุ่มที่ประชาชนเข้าร่วมด้วย เป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างบางประการเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มก่อการร้ายสมัยใหม่ คือ ไม่นิยมโจมตีเหยื่อผู้บริสุทธิ์ที่เป็นใครก็ได้ แต่จะโจมตีลอบทำร้ายกลุ่ม หรือคนที่เป่าหมายเฉพาะตามที่ต้องการมากกว่า นอกจากนี้ ยังปรากฏลักษณะเฉพาะของการก่อการร้ายหลายอย่างเป็นครั้งแรก ได้แก่ ความลึกลับมีเงื่อนไข ความเป็นองค์กรหน่วยเล็กๆ ความไม่อดทน การขาดความสามารถในการทำงานของกลุ่มที่อ้างว่าเป็นตัวแทนประชาชน และการเพิ่มระดับความรุนแรงในการก่อการร้ายมากขึ้น

4. ช่วงศตวรรษที่ 20

ในช่วงต้นศตวรรษได้เกิดเหตุการณ์สำคัญ 2 เหตุการณ์ คือ สงครามโลกครั้งที่ 1 และสงครามโลกครั้งที่ 2 ทั้งสองเหตุการณ์ถือว่ามีอิทธิพลและส่งผลกระทบให้ความขัดแย้งในปัจจุบันเป็นไปอย่างย่ำแย่และรุนแรงมากขึ้น กล่าวคือ กระแสชาตินิยมได้ปรากฏอย่างรุนแรงไปทั่วโลก (Nationalism on the Rise) โดยเฉพาะภายหลังการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่งผลทำให้ประชาชนบางส่วนในประเทศอาณานิคม ได้รวมตัวลุกขึ้นต่อต้านอำนาจจักรวรรดินิยมทั้งในรูปแบบที่เปิดเผยและหลบซ่อน ขณะเดียวกันแนวคิดเกี่ยวกับเชื้อชาติและชาติพันธุ์ รวมทั้งแนวคิดการพัฒนาทางการเมืองก็ได้รับความสำคัญมากขึ้น กลุ่มหรือขบวนการชาติพันธุ์ต่างๆ ในหลายรัฐได้คุกคามความคิดและความใฝ่ฝันที่จะแยกตัวออกมตั้งรัฐใหม่ ทำให้บางกลุ่มเลือกใช้วิธีการก่อการร้ายเพื่อความอยู่รอด รวมทั้งเพื่อหวังได้รับความเห็นใจและเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก การต่อสู้เพื่อขบวนการชาตินิยมที่มีชื่อเสียงและทรงอิทธิพลในช่วงศตวรรษที่ 20 และยังคงดำเนินบทบาทเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน คือ ขบวนการชาตินิยมไอริช (Irish Nationalism) นอกจากนี้ภายใต้สภาพความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ความรู้สึกมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไปต่อความรุนแรงได้ปรากฏมากกว่าปกติ ขณะที่อาวุธและยุทธศาสตร์ใหม่ๆ ก็พุ่งเป้าไปยังประชาชนพลเรือนทั่วไปมากขึ้น จนมีการกล่าวว่าประชาชนพลเรือนตกเป็นเป้าหมายของการถูกทำลายอย่างชอบธรรม (Damaged Legitimacy)

ต่อมาในช่วงหลังของศตวรรษที่ 20 แม้ว่าที่โลกเข้าสู่ภาวะสงครามเย็นได้ส่งผลทำให้มุมมองของความขัดแย้งเปลี่ยนไปสู่การเผชิญหน้าในการต่อสู้เพื่อแข่งขันระหว่าง 2 ขั้วอำนาจ โดยที่การต่อสู้ได้ถูกจำกัดให้เกิดขึ้นเฉพาะในพื้นที่ประเทศขอบนอก (periphery) เพื่อหลีกเลี่ยงการขยายความรุนแรงสู่การเกิดสงครามนิวเคลียร์อย่างเต็มรูปแบบก็ตาม แต่มีการค้นพบว่าสหภาพโซเวียตได้ให้การสนับสนุนทั้งในด้านเงินทุน อาวุธยุทธโศปกรณ์และการฝึกฝนต่อขบวนการปฏิวัติต่างๆ ในประเทศเสรีนิยม ความรุนแรงและการคุกคามจึงยังคงปรากฏให้เห็นอยู่เนื่อง ๆ จนกระทั่งถูกยกระดับไปสู่ความเป็นสากล (The Internationalization of Terror) มากขึ้น โดยในปี

1968 ถือเป็นการเริ่มต้นยุคแห่งการก่อการร้ายสมัยใหม่เลยทีเดียวได้ เมื่อกลุ่ม PFLP (Popular Front for the Liberation of Palestine) ได้กระทำการจี้เครื่องบินสายการบิน EI AI จากกรุงเทลอาวีฟ ประเทศอิสราเอล ไปยังกรุงโรม ประเทศอิตาลี⁶ เป้าหมายสำคัญของการจี้เครื่องบินโดยกลุ่ม PFLP เป็นไปเพื่อให้โลกรับรู้ถึงการต่อต้านรัฐบาลอิสราเอล อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าขอบเขตของการก่อการร้ายกว้างขวาง และน่าสะพรึงกลัวมากกว่าการต่อสู้กับทหารอิสราเอลเฉพาะในพื้นที่สนามรบเท่านั้น ขณะเดียวกัน นับสำคัญอีกประการของการก่อการร้ายที่ถูกยกระดับไปสู่ความเป็นสากล ก็คือ เกิดความร่วมมือในด้านการฝึกและการสนับสนุนต่างๆ ระหว่างกลุ่มองค์กรหลายกลุ่มที่ปฏิบัติการก่อการร้าย นั่นเอง

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าพัฒนาการของการก่อการร้ายในระยะเวลาที่ผ่านมามีจุดก่อตัวและนัยสำคัญอันนำไปสู่การจัดประเภท (Typology) ของการก่อการร้าย ดังต่อไปนี้

- 1) การถูกรุกรานทางดินแดน การล่วงละเมิดและการเกิดปัญหาข้อขัดแย้งในทางศาสนา นำไปสู่การก่อการร้ายโดยกลุ่มชาตินิยมและกลุ่มเคร่งศาสนาที่นิยมความรุนแรง
- 2) การเกิดกระแสรัฐชาติสมัยใหม่ นำไปสู่การก่อการร้ายโดยกลุ่มชาตินิยมเพื่อการปลดปล่อย
- 3) การที่รัฐเลือกใช้ความรุนแรงต่อประชาชนที่มีแนวคิดต่อต้าน ขณะที่กลุ่มผู้ต่อต้านเองก็ใช้การก่อการร้ายตอบโต้อำนาจรัฐอย่างรุนแรงเช่นกันนั้น จัดเป็นการก่อการร้ายโดยกลุ่มการเมือง (ฝ่ายซ้ายหรือขวา) ภายในประเทศ
- 4) ปฏิกริยาตอบโต้ของกลุ่มหรือขบวนการที่รวมตัวทางเชื้อชาติ และเผ่าพันธุ์เดียวกันเพื่อหวังจะแบ่งแยกดินแดนและสถาปนารัฐของตน จัดเป็นการก่อการร้ายโดยกลุ่มชาตินิยม
- 5) ความขัดแย้งทางลัทธิและอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างสองขั้วอำนาจในช่วงสงครามเย็น ถือเป็นตัวผลักดันให้การก่อการร้ายรุนแรงมากขึ้นเพื่อผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศ

ทั้งนี้ อาจสรุปได้ว่าการก่อการร้ายส่วนใหญ่ที่ปรากฏนับจากศตวรรษแรกจนถึงศตวรรษที่ 20 ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม วัฒนธรรมและศาสนา ผสมรวมกับประเด็นทางการเมือง ซึ่งตลอดระยะเวลาดังกล่าว การก่อการร้ายเป็นไปอย่างรุนแรงและขยายวงกว้างมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ยิ่งในปัจจุบันเมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะภายหลังการเกิดเหตุการณ์ 9/11 การก่อการร้ายยิ่งทวีความรุนแรง น่าสะพรึงกลัว ซับซ้อนและมีลักษณะกระจายตัวเป็นเครือข่ายปฏิบัติงานเชื่อมโยงตามพื้นที่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกจนยากแก่การป้องกันและปราบปรามมากขึ้น ดังเช่นปฏิบัติการก่อการร้ายของกลุ่มอัลกออิดะห์ (Al-Qaida)

¹ Early History of Terrorism, <http://www.terrorism-research.com/history/early.php>.

² John Weinzierl, "Terrorism : Its Origins and History," in **Understanding Terrorism : Threats in an Uncertain world**, edited by Akorlie A. Nyatepe-Coo and Dorothy Zeisler-Vralsted, Pearson Prentice Hall : New Jersey, 2004, pp.31.

³ A Brief History of Terrorism, <http://www.cdi.org/program/document.ctf?>.

⁴ "History of Terrorism " in **Dictionary of Terrorism**, (Second edition) by John Richard Thackah, Routledge Group : London and New York, 2004 p.114-115.

⁵ History of Terrorism, http://www.terrorismfiles.org/encyclopedia/history_of_terrorism.html

⁶ "History of Terrorism " in **Dictionary of Terrorism**, (Second edition) by John Richard Thackah, Routledge Group : London and New York, 2004 pp.117.

บทที่ 2

นิยาม / ความหมายของการก่อการร้าย

(Definition of Terrorism)

ช่วงระหว่างทศวรรษที่ 1920-1930 ได้มีการประชุมว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อกำหนดความพยายามที่จะกำหนดนิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายให้เป็นมาตรฐานเดียวกันมาโดยตลอด แต่กระทั่งในปัจจุบันก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ¹ การนิยาม / ความหมายของการก่อการร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการเกิดเหตุการณ์ 9/11 ได้ปรากฏนิยามมากกว่า 100 นิยาม และมีปัญหาข้อโต้แย้งตามมามากมาย เนื่องจากต่างฝ่ายต่างกำหนดนิยามของตนเองทำให้เกิดหลากหลายและสับสน ที่สำคัญถูกมองว่าเกิดจากฝ่ายเดียว จึงทำให้ไม่สามารถยอมรับกันได้ในวงกว้าง ดังจะเห็นได้ว่า จนถึงทุกวันนี้การให้นิยามการก่อการร้ายโดยองค์ระหว่างประเทศอย่างสหประชาชาติ ก็ยังไม่สามารถกำหนดนิยามให้ทุกประเทศยอมรับได้อย่างเป็นเอกฉันท์ โดยเฉพาะในประเด็นที่ประเทศหนึ่งมองว่าเป็นการก่อการร้าย แต่อีกประเทศมองว่าเป็นการต่อสู้เพื่ออิสรภาพ (freedom fighting)² (สหประชาชาติได้พยายามที่จะกำหนดนิยามที่แน่ชัดของการก่อการร้ายมาตั้งแต่ ค.ศ. 1972) สาเหตุสำคัญเกิดจากความแตกต่างในเรื่องมุมมอง (perception) และการตีความ (interpretation) ของผู้กำหนดนิยาม ซึ่งขึ้นกับว่าอยู่ในฐานะ (position) อะไร? เจ้าหน้าที่ของรัฐ (authority) ผู้ดู (onlooker)เหยื่อที่ประสบเหตุ (victim) กลุ่มเป้าหมาย (target) นักวิเคราะห์ (analyst) ผู้สนับสนุน (supporter) หรือตัวผู้ก่อการร้าย (terrorist)³ โดยที่ต่างฝ่ายต่างก็มีเหตุผลของตัวเองรองรับ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องร่วมกับเงื่อนไขเวลา สภาพแวดล้อม ความชอบธรรม ระเบียบกฎเกณฑ์ทางสังคม กฎหมาย รวมทั้งมาตรฐานศีลธรรม และที่สำคัญอาจมีประเด็นทางการเมืองในเรื่องอำนาจ และผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

ตัวอย่างนิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายที่ปรากฏมากมายตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1945) จนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น :-

1) นิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายที่กำหนดโดยนักคิด นักวิชาการ

ค.ศ. 1948 A.J. Christolm อธิบายว่า “... การก่อการร้าย คือ วิธีการที่แสดงออกโดยใช้การคุกคามเพื่อบังคับรัฐให้เปลี่ยนแปลง...”⁴

ค.ศ. 1951 H. Arendt อธิบายว่า “... การก่อการร้ายเป็นความหวาดกลัวหรือการคุกคามที่สามารถเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการขู่ในเบื้องต้น ซึ่งเหยื่อมักจะเป็นประชาชนผู้บริสุทธิ์...”⁵

ค.ศ. 1962 *Roucek* กล่าวในงานเขียนของเขาว่า “... ในทางสังคมวิทยา ได้อธิบายว่าการก่อการร้าย คือ บุคคล บางสิ่งบางอย่าง หรือการฝึกฝนที่ทำให้เกิดความหวาดกลัว ความเครียด หรือการได้รับความทรมาน โดยมีเป้าหมายที่จะคุกคามและครอบครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้เป็นอาวุธทางการเมืองที่จะทำให้รัฐบาลประสบกับความระส่ำระสาย และในที่สุดก็จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง...”⁶

ค.ศ. 1970 *Silverman and Jackson* กล่าวว่า “...การก่อการร้ายเป็นองค์ประกอบของกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ความรุนแรง ซึ่งเป็นการใช้ความรุนแรงต่อร่างกาย การก่อการร้ายถือเป็นยุทธวิธีที่สำคัญของการรบบแบบสงครามกองโจรและสงครามตามแบบแต่การ ก่อการร้ายมีความแตกต่างจากสงครามกองโจร ในลักษณะที่การก่อการร้ายมีเป้าหมายเพื่อที่จะครอบงำและมีอิทธิพล เหนือฝ่ายตรงข้ามมากกว่าที่จะทำลายล้างให้หมดสิ้น...”⁷

ค.ศ. 1976 *Fearey* กล่าวว่า “...การก่อการร้ายระหว่างประเทศ แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการที่ถูกกระตุ้นทางการเมือง ซึ่งข้ามผ่านเขตแดนระหว่างประเทศ...”⁸

นอกจากนี้ในปีเดียวกัน *Milbak* ยังกล่าวว่า “...การก่อการร้ายเป็นการกระทำของตัวแสดงที่เป็นอิสระอาจใช่หรือไม่ใช่รัฐก็ได้ โดยได้รับการสนับสนุนและความเห็นอกเห็นใจจากอีกรัฐ นอกจากนี้การก่อการร้ายระหว่างประเทศยังอาจเป็นการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งถูกควบคุมบังคับโดยอีกรัฐ...”⁹

ค.ศ. 1980 *Heyman* อธิบายว่า “...การก่อการร้าย คือ การใช้หรือการคุกคามด้วยความรุนแรงทางการเมืองอย่างร้ายแรงเพื่อให้เป้าหมายหรือเหยื่อเกิดความกลัว วิตกกังวล นอกจากนี้การก่อการร้ายยังหมายถึง ความรุนแรงที่สร้างผลกระทบทางการเมืองและต่อต้านอิทธิพลทางทหาร...”¹⁰

ค.ศ. 1987 *Thackrah* อธิบายว่า “... การก่อการร้าย คือ ปราบกฏการณ์ที่เป็นนามธรรม ไม่มีแก่นแท้ แต่สามารถค้นพบและอธิบายได้...” นอกจากนี้เขายังอธิบายอีกด้วยว่า “...การก่อการร้ายเป็นการบังคับขู่เข็ญอย่างรุนแรงและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความไร้เสถียรภาพในระบอบประชาธิปไตย โดยผู้ก่อการระหว่างประเทศพยายามที่จะให้เกิดการโจมตีที่ไม่จำแนกและไม่มีการบอกกล่าวล่วงหน้าต่อกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจการเมืองของโลกไปสู่ความสมดุล...”¹¹

ค.ศ. 1991 *George* กล่าวว่า “...การก่อการร้ายเป็นส่วนหนึ่งของการใช้อำนาจบังคับทางการเมือง เมื่อความรุนแรงหรือการคุกคามข่มขู่ถูกใช้เพื่อทำให้คู่ต่อสู้ยอมรับจุดสิ้นสุดในความขัดแย้งระหว่างกัน...”¹²

ค.ศ. 1998 *Drake* อธิบายว่า “... การก่อการร้าย คือ การข่มขู่ทางการเมืองซ้ำแล้วซ้ำอีก เพื่อกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งอย่างมีเงื่อนไข โดยคนบางกลุ่มที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือเป้าหมายในทางจิตใจ เพื่อที่จะทำให้เกิดความเชื่อฟังตามความต้องการของตน...”¹³

ค.ศ. 1998 *Schmid and Jongman* อธิบายว่า “... การก่อการร้าย คือ การกระตุ้นให้เกิดความวิตกกังวล ด้วยการใช้วิธีที่รุนแรง โดยการกระทำของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือรัฐบาลรัฐให้การสนับสนุน หรือเป็นผู้กระทำเอง ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลทางการเมืองหรือเหตุผลเฉพาะเจาะจงบางอย่าง...”¹⁴

ค.ศ. 2000 *Cooley* กล่าวว่า “...ผู้ก่อการร้ายในสายตาคนหนึ่ง คือ นักบวชคัลลิสต์ในสายตาอีกคนหนึ่ง นอกจากนี้ ผู้ที่มีความคิดนอกคอก ลบหลู่ศาสนาในสายตาคนหนึ่ง คือ นักต่อสู้เพื่อศาสนาอย่างแท้จริงในสายตาอีกคนหนึ่ง ...”¹⁵

ค.ศ. 2000 *Louise Richardson* อธิบายในทำนองเสียดสีว่า “... ผู้ก่อการร้ายไม่ยอมรับที่จะเป็นผู้ก่อการร้ายไปมากกว่านี้ ” และเขายังอธิบายเพิ่มเติมอีกว่า “ การก่อการร้าย คือ ความรุนแรงที่ถูกกระตุ้นในทางการเมืองโดยตรงต่อบุคคลพลเรือนทั่วไป หรือเป้าหมายอื่นๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งการกระทำดังกล่าวถูกออกแบบเพื่อสื่อสารขยายผลในวงกว้าง...”¹⁶

ค.ศ. 2001 *Halliday* กล่าวว่า “... การก่อการร้ายเป็นการใช้ความรุนแรงต่อพลเรือนโดยกองกำลังต่อต้านทั้งภายในและระหว่างประเทศ...”¹⁷

ค.ศ. 2002 *Hoffman* อธิบายว่า “...การก่อการร้ายโดยกลุ่มศาสนา สันนิษฐานว่าเป็นมรดกตกทอด โดยผู้กระทำไม่ได้ถูกบังคับในทางการเมือง ศีลธรรมและการปฏิบัติ และอาจจะมีอิทธิพลต่อกลุ่มก่อการร้ายอื่นๆ ...”¹⁸

ค.ศ. 2003 *Gerty* อธิบายว่า “...การก่อการร้ายเป็นความรุนแรงชนิดหนึ่ง ไม่ได้เป็นลักษณะของบุคคล มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองภายในและระหว่างประเทศ...”¹⁹

ค.ศ. 2004 *Amir Tahri* กล่าวว่า “... การก่อการร้ายเป็นการกระทำ หรือชุดของการกระทำความรุนแรงต่อประชาชนพลเรือนอย่างตั้งใจ เพื่อทำให้มีผลต่อบางส่วน หรือทั้งหมดของชุมชน หรือกลุ่มชุมชน ตามความต้องการของผู้ก่อการร้าย หรือเพื่อที่จะหยุดบางสิ่งบางอย่างที่ผู้ก่อการร้ายไม่ต้องการ...”²⁰

2) นิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายที่กำหนดโดยหน่วยงานความมั่นคงของรัฐ

- สำนักงานสอบสวนกลางของสหรัฐฯ (Federal Bureau Investigation -FBI) กำหนดความหมายของการก่อการร้ายว่า “...เป็นการใช้กำลังอย่างผิดกฎหมาย หรือเป็นการใช้ความรุนแรงต่อบุคคลและทรัพย์สินเพื่อคุกคามและบีบบังคับรัฐบาล ประชาชนพลเรือนทั่วไป หรือบางส่วน เพื่อวัตถุประสงค์ทางสังคมและการเมือง...”²¹

- สำนักงานข่าวกรองกลางสหรัฐฯ (Central Intelligence Agency – CIA) โดยนาย *Paul Pillar* อดีตหัวหน้าฝ่ายต่อต้านการก่อการร้ายของ CIA กล่าวว่า “...การก่อการร้ายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการไตร่ตรองและวางแผนไว้ล่วงหน้า เป็นเรื่องของการเมือง ไม่ใช่อาชญากรรม ถูกออกแบบเพื่อเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมือง มีเป้าหมายต่อประชาชนพลเรือน ไม่ใช่ทหาร เป็นการกระทำของกลุ่มภายในประเทศ ไม่ใช่กองทัพหรือกำลังทหารของประเทศ”²²

- กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ (US Department of Defense) ระบุว่า การก่อการร้าย คือ “ ... การใช้ความรุนแรง หรือภัยคุกคามจากการใช้ความรุนแรงเพื่อให้เกิดความหวาดกลัว อันจะนำไปสู่การบีบบังคับรัฐบาล หรือสังคม โดยมีเป้าหมายทางการเมือง ศาสนา หรืออุดมการณ์...”²³

- สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) หรือ (National Security Council-NSC) ของไทย ให้ความหมายของการก่อการร้ายสากลว่า “ ... เป็นการปฏิบัติการคุกคามหรือใช้ความรุนแรงของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งหวังผลตามเงื่อนไขข้อเรียกร้องทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่วนใหญ่จะปฏิบัติการล่องล้าเขตแดนและเกี่ยวพันกับชาติอื่น การกระทำนั้นอาจเป็นไปโดยเอกเทศ ปราศจากการสนับสนุนจากรัฐใดๆ หรือมีรัฐใดสนับสนุนรู้เห็นก็ได้ เมื่อเกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบไทยโดยตรงต่อผลประโยชน์ของชาติ พันธกรณีระหว่างประเทศ นโยบายของชาติทางการเมือง การป้องกันประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ชื่อเสียง และเกียรติภูมิของชาติ...”

3) นิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายภายใต้ระเบียบกฎหมาย

มีอนุสัญญาระหว่างประเทศ ในลักษณะพหุภาคีเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐในการต่อต้านการก่อการร้าย 12 ฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับมีเนื้อความที่ระบุถึงความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายในลักษณะต่าง ๆ อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงขอบเขตความหมายของการก่อการร้ายไปในตัว ยกตัวอย่างเช่น²⁴

1. อนุสัญญาว่าด้วยความผิดที่กระทำบนเครื่องบิน (Convention on Offences and Certain Other Acts Committed On Board Aircraft) มีเนื้อความบางตอนที่ระบุว่า ...ทำให้เกิดผลกระทบต่อความปลอดภัยทางการบิน...

2. อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการจี้เครื่องบิน (Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft) มีเนื้อความบางตอนที่ระบุว่า...กระทำการละเมิดต่อบุคคลบนเครื่องบินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยใช้กำลังข่มขู่ หรือขู่เชือดใดๆ ก็ตามเพื่อยึด ควบคุมอากาศยาน หรือพยายามที่จะทำเช่นนั้นใช้กำลัง ข่มขู่คุกคาม หรือแทรกแซงเพื่อที่จะควบคุมการบิน...

3. อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการกระทำที่ผิดกฎหมายต่อความปลอดภัยทางการบินพลเรือน (Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Civil Aviation) มีเนื้อความบางตอนที่ระบุว่า ... กระทำการละเมิดต่อบุคคลอย่างผิดกฎหมายอย่างตั้งใจบนเครื่องบินเพื่อให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยทางการบิน หรือพยายามจะกระทำการดังกล่าว...

4.อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษการกระทำความผิดต่อเจ้าหน้าที่รัฐบาลที่ปฏิบัติงานระหว่างประเทศและนักการทูต (*Convention on the Prevention and Punishment of Crime Against Internationally Protected government official and diplomats*) มีเนื้อความบางตอนที่ระบุว่า...การก่ออาชญากรรมอย่างตั้งใจ การลักพาตัว หรือการโจมตีใดใดต่อบุคคล เสรีภาพส่วนบุคคล รวมทั้งสถานที่ราชการ หรือเอกชนด้วยความรุนแรง...

5.อนุสัญญาว่าด้วยการกระทำที่ผิดกฎหมายต่อความปลอดภัยทางการเดินเรือทะเล (*Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Maritime Navigation ships*) มีเนื้อความบางตอนที่ระบุว่า...การละเมิดต่อบุคคลอย่างตั้งใจและผิดกฎหมายเพื่อจะยึด หรือใช้กำลังควบคุมเพื่อข่มขู่ใช้ความรุนแรงต่อบุคคลบนเรือ...

6.อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการวางระเบิดก่อการร้าย (*International Convention for the Suppression of Terrorist Bombing –1977*) มีเนื้อความบางตอนที่ระบุว่า...สร้างระบอบอำนาจศาลที่เป็นสากลต่อการใช้วัตถุระเบิดอย่างผิดกฎหมายและตั้งใจ โดยทำให้เกิดความเสียหายต่อสถานที่สาธารณะ และทำให้มีผู้คนบาดเจ็บและเสียชีวิต...

นอกจากนี้ ยังมีระเบียบข้อกฎหมายเกี่ยวกับการก่อการร้ายของแต่ละประเทศ อาทิ - กฎหมายว่าด้วยการก่อการร้ายของสหรัฐฯ ในมาตรา 22 ที่ระบุถึงการก่อการร้ายว่า “...เป็นการใช้ความรุนแรงอย่างใดหรือตรงที่เกิดจากการกระทำของกลุ่มภายในรัฐ และผู้ที่ไม่เปิดเผย เพื่อสร้างอิทธิพลให้เกิดขึ้น โดยมีแรงจูงใจในทางการเมือง เป้าหมายคือประชาชนพลเรือน...”

-พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการก่อการร้ายของอังกฤษ ค.ศ. 2000 ซึ่งได้กำหนดนิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายว่า “...การก่อการร้ายไม่ได้เป็นการโจมตีต่อทหารคนใดคนหนึ่ง และก็ไม่ใช่ว่าจะต้องใช้ความรุนแรงเสมอไป เช่น การล้มระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารในคอมพิวเตอร์ก็ถือว่าอยู่ในข่ายการก่อการร้าย...”

-พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาของไทย พ.ศ.2546 ซึ่งระบุลักษณะ 1/1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามมาตรา 135/1 และ 135/2 โดยได้มีการระบุถึงนิยาม / ความหมายของการก่อการร้าย ในเนื้อความที่ว่า “...เป็นการใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรืออันตรายร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใดๆ...” และเนื้อความที่ว่า “...การกระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคมหรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ...”

4) นิยาม / ความหมายที่กำหนดโดยองค์กรระหว่างประเทศ

(4.1) องค์กรระดับโลก ได้แก่

- สันนิบาตชาติ (*League of Nations*) ได้มีการเสนอนิยามการก่อการร้ายไว้เช่นกัน โดยได้ปรากฏใน *League of Nations Convention* (1937) ว่า “...การก่ออาชญากรรมทั้งมวลต่อรัฐและสร้างการคุกคามให้เกิดต่อบุคคล กลุ่มบุคคล ภาย และสาธารณชนในรัฐ...”²⁵

- สหประชาชาติ (*United Nation-UN*) แม้ว่าในขณะนี้ สหประชาชาติ จะยังไม่ประสบความสำเร็จในการนิยามการก่อการร้ายให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันก็ตาม แต่ก่อนหน้านี้ได้มีการเสนอนิยามของการก่อการร้ายมาแล้วหลายครั้ง อาทิ ปรากฏอยู่ใน *UN Resolution Language*(1999) ว่า “...การก่ออาชญากรรมทั้งมวลที่คุกคามข่มขู่บุคคล กลุ่มบุคคล หรือประชาชนทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์ทางการเมือง และอื่นๆ ...”²⁶

(4.2) องค์กรระดับภูมิภาค เช่น

- สหภาพยุโรป (*European Union - EU*) ก็ได้มีการเสนอนิยามของการก่อการร้ายเช่นกัน อาทิ มีการระบุว่า “...การก่อการร้ายเป็นการกระทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของรัฐบาลหรือสาธารณะ ระบบการคมนาคมขนส่ง สิ่งสาธารณูปการต่างๆ รวมถึงระบบข้อมูลข่าวสาร แทนจุดเจาะน้ำมันที่ตั้งอยู่บนไหล่ทวีป สถานที่สาธารณะ ทรัพย์สินส่วนบุคคล รวมทั้งการทำให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต และทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ...” แต่ข้อเสนอดังกล่าว ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการผนวกความหมายรวมไปถึงกลุ่มผู้ประท้วงและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่ม *Greenpeace* ²⁷

แต่อย่างไรก็ดี นิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายที่พอจะยอมรับกันได้บ้าง เช่น

“...เป็นแรงจูงใจทางการเมือง โดยใช้ความรุนแรง และการคุกคามข่มขู่เพื่อให้ประชาชนทั่วไปเกิดความกลัว หรือเป็นการบีบบังคับรัฐบาล...”

“...เป็นยุทธศาสตร์ของความรุนแรงที่ถูกออกแบบเพื่อค่อยๆให้เกิดความหวาดกลัวและความไม่ปลอดภัย...”

“...การใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย หรือ การคุกคามด้วยกำลัง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการ หรือบางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น...”

“...การใช้ความรุนแรงต่อประชาชนทั่วไป และเป้าหมายทางพลเรือนอื่นๆ ...”

“...การก่อการร้ายเพื่อการปฏิวัติมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ภายในรัฐ...”

“...การก่อการร้ายที่เกิดขึ้น บ่อยครั้งที่ประสบความสำเร็จโดยกลุ่มภายในรัฐ และบางโอกาสก็เป็นการอุทิศตัวโดยบุคคล...”

“...การโฆษณาเผยแพร่ให้ผู้คนรับรู้มากที่สุด คือ วัตถุประสงค์สำคัญของการก่อการร้าย...”

อาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบของนิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายส่วนใหญ่ ได้แก่ 1) บุคคลหรือกลุ่มบุคคล 2) การขู่ว่าจะใช้หรือการใช้ความรุนแรง 3) มุ่งหวังให้มีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย และ 5) เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง ศาสนา ลัทธิอุดมการณ์ อื่น ๆ

อย่างไรก็ดี ยังมีอีกประเด็นที่น่าสนใจ นั่นคือ ความสับสนระหว่างนิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงอื่นๆ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับการก่อการร้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีระดับความรุนแรง วิธีการ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมทั้งเกณฑ์ในการพิจารณาต่างๆ ที่ใกล้เคียงกันมาก จนบางครั้งเหลื่อมทับกัน (overlap) พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงที่วุ่นวายเป็น

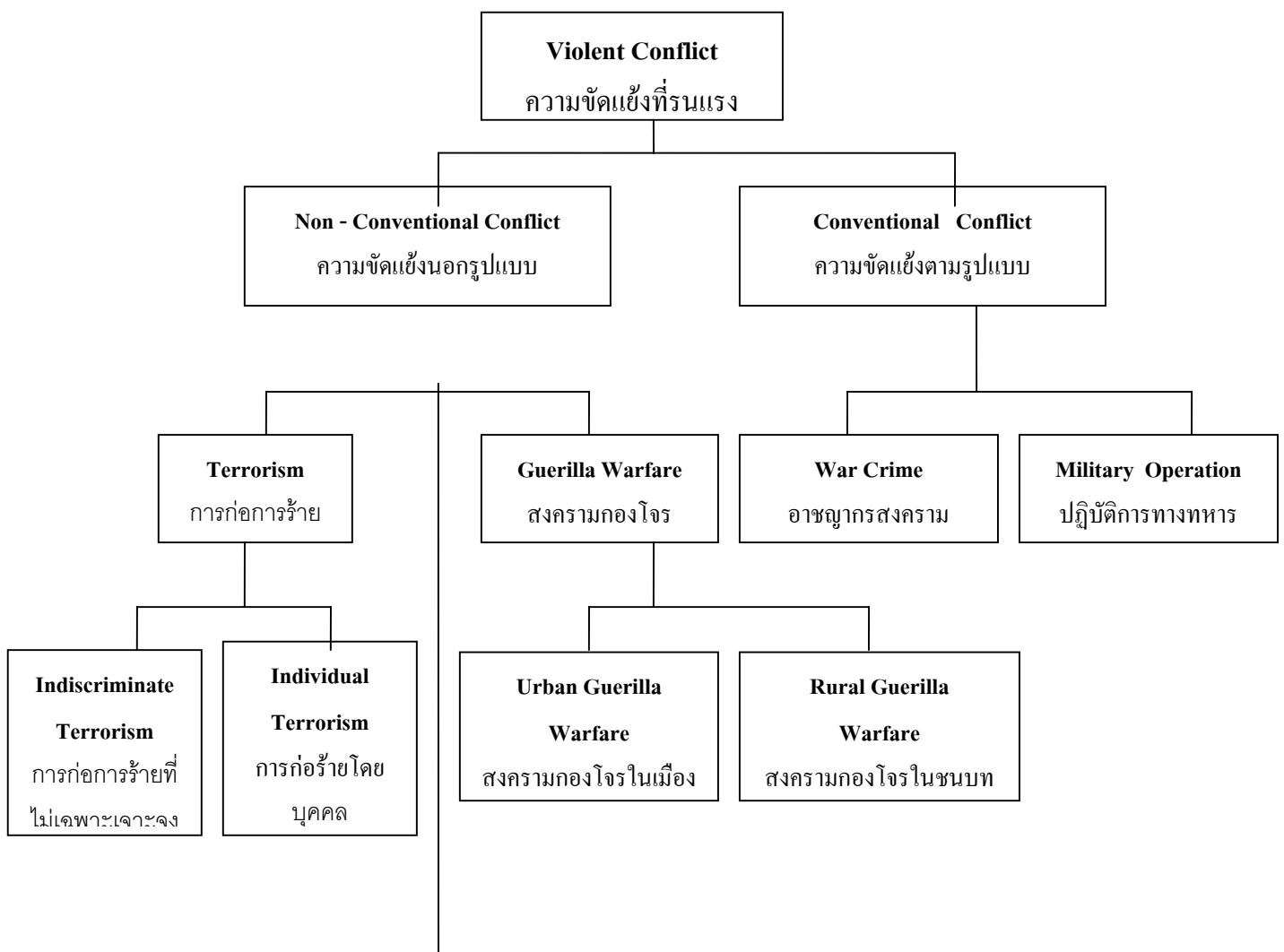
-การก่อความไม่สงบ (Insurgency) ดังจะเห็นได้จากมีความหมายว่า “...การเคลื่อนไหวของกลุ่มบุคคลที่เป็นฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล เพื่อต้องการลดความน่าเชื่อถือและล้มล้างรัฐบาล รวมถึงวัตถุประสงค์ทางการเมืองอื่นๆ โดยบ่อนทำลายทางการเมืองด้วยวิธีการรุนแรงต่างๆ ที่ผิดกฎหมาย เช่น การวางระเบิด การลอบสังหาร ไปจนกระทั่งการจับอาวุธขึ้นต่อสู้...”²⁹ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงอื่นๆ ที่คาบเกี่ยวกับนิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายในบางส่วน นั่นคือ

-การทำสงครามกองโจร (Gurrela Warfare) ซึ่งหมายถึง “...การใช้ปฏิบัติการทางทหาร (military operations) โดยกองกำลังที่มีใช้ทหารต่อแนวหลังของกองฝ่ายตรงข้าม หรือโดยประชาชนที่กระทำต่อกองกำลังที่เข้ามายึดครอง ยุทธวิธีที่ใช้ได้แก่ การรบกวนข้าศึก การตัดการติดต่อสื่อสารและการโจมตีอย่างจู่โจมโดยไม่คาดคิด...”³⁰

-การก่ออาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) ซึ่ง FBI ของสหรัฐฯ ได้ให้ความหมายว่า “...เป็นการก่ออาชญากรรมโดยองค์กรที่มีโครงสร้างค่อนข้างชัดเจน เป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงิน โดยใช้การกระทำที่ผิดกฎหมาย และใช้ความรุนแรงหรือขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง การคิดสินบนเจ้าหน้าที่ และการกระทำต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ หรือในบริเวณนั้นของพื้นที่...”³¹

Definition of Terrorism

นิยาม / ความหมายของการก่อการร้าย

แหล่งข้อมูล : Definition Terrorism , <http://www.ict.org.il/articledefine.html>

เอกสารอ้างอิง

¹ Ben Golder and George Williams, “What is terrorism ? : Problem of legal definition,” in **UNSW Law Journal** Volume 27(2), 2003, p.270.

² UNODC-Terrorism Definitions, http://www.unodc.org/unodc/terrorism_definitions.html

³ David J. Whittaker, **Terrorist and Terrorism**, Routledge : London and New York, 2004, p. 3.

⁴ Chrisolm A.J, “ The Function of Terror and Violence in Revolution,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.67.

⁵ Arendt .H, “ The Origins of Totalitarianism,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.66.

⁶ Roucek .J.S, “ Terrorism in its Sociological Aspects’, quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.62.

⁷ Silverman, J.M. and Jackson, “ Terror in Insurgency Warfare ,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.70.

⁸ Fearey, R.A, “ Remarks made 19 February 1976 as US Co-ordinator for Combating Terrorism,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.67.

⁹ Milbak , D.L. , “ Research Study : International and Transnational Terrorism,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.69.

¹⁰ Heyman ,E.S., “ Monitoring the Diffusion of transnational Terrorism ” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, P.68.

¹¹ Thackrah, J.R., “ Terrorism : A Definitional Problem ,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004,p. 70.

¹² George .A, “ Western State Terrorism,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.67.

¹³ Drake C.J.M., “ Terrorist ’s target Selection,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.67.

¹⁴ Schmid , A. P. and Jongman, A.J., “ Political Terrorism : A New Guide to Actors, Authors, Concepts, Databases, Theories and Literature, ” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.69.

¹⁵ Cooley J.K, “ Unholy Wars : Afganistan, America and International Terrorism,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p. 67.

¹⁶ Louise Richardson ,2000 in Taylor and Morgan .J (eds.), “ The Future of Terrorism,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p. 70.

¹⁷ Halliday F., “ The World at 2000 : perils and promise,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.67-68.

¹⁸ William, P.L., “ Antiterrorist Initiatives,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.71.

¹⁹ Conor Gearty, “ **Terrorism and Morality**,” in [Http://www.lse.ac.uk/Depts/human-rights/Documents/20.01.03_CAG.pdf](http://www.lse.ac.uk/Depts/human-rights/Documents/20.01.03_CAG.pdf)

-
- ²⁰ Amir Taheri, “**defining terrorism**”, in [http://www. Benadorassociates .com/ article/548](http://www.Benadorassociates.com/article/548)
- ²¹ **The Terrorism Reader**, edited by David J. Whittaker : Routledge : London and New York, 2003, p.3.
- ²² Terrorism : An Introduction , <http://cterrorism.org/terrorism/introduction.html>
- ²³ **The Terrorism Reader**, edited by David J. Whittaker : Routledge : London and New York, 2003, p.3.
- ²⁴ คู่มือระเบียบเพิ่มเติมใน UNODC – Conventions Against Terrorism, [http: // www.fact-index. com/t /te/ terrorism.html](http://www.fact-index.com/t/te/terrorism.html)
- ²⁵ UNODC – Terrorism Definitions, [http:// www.unodc .org/unodc/ terrorism_definitions .html](http://www.unodc.org/unodc/terrorism_definitions.html)
- ²⁶ **Ibid.**,
- ²⁷ EU definition of Terrorism still cover protests, [http://www. statewatch.org/news /2001/dec/07terrdef.html](http://www.statewatch.org/news/2001/dec/07terrdef.html)
- ²⁸ David J. Whittaker, **Terrorist and Terrorism**, pp. 1-2.
- ²⁹ คู่มือระเบียบเพิ่มเติมใน John Richard Thackrah, “ Insurgency, ” in **Dictionary of Terrorism**, Routledge : London and New York, 2004, p.127.
- ³⁰ คู่มือระเบียบเพิ่มเติมใน John Richard Thackrah, “ Guerrilar Warfare in History, ” in **Dictionary of Terrorism**, Routledge : London and New York, 2004, p. 107 - 109.
- ³¹ Transnational Crime and Regional Security in the Asia Pacific,

บทที่ 3

มูลเหตุของการก่อการร้าย

(The cause of Terrorism)

ปฏิบัติการก่อการร้ายสร้างความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลกนับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน จนทำให้มีผู้คนบาดเจ็บและล้มตายเป็นจำนวนมากนั้นได้ส่งผลทำให้การศึกษาวិเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลผลักดันให้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมของปฏิบัติการก่อการร้ายยิ่งกลายเป็นสิ่งสำคัญ เพราะอย่างน้อยเมื่อทราบที่เกิดจากสาเหตุใดแล้ว ก็อาจจะทำให้เข้าใจต้นตอของปัญหาได้อย่างแท้จริง ดังนั้น บทที่ 3 จึงเป็นบทที่ผู้เขียนพยายามวิเคราะห์ให้เห็นว่าเพราะเหตุใดหรืออะไรเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายขึ้น โดยจะแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 แนวทาง ได้แก่

1) แนวทางการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmeny Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ที่พิจารณาจากสภาพแวดล้อมรอบตัว ที่เกิดขึ้น

ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และอื่นๆ ว่าเป็นอย่างไรถึงมีอิทธิพลทำให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายขึ้น การวิเคราะห์ในลักษณะนี้เป็นไปตามทฤษฎีโครงสร้าง (Structural theory)¹ ซึ่งถือเป็นการวิเคราะห์แบบภาพกว้าง และอาจถือเป็นคำตอบได้ในเบื้องต้น ดังนี้

1.1 สภาพแวดล้อมทางการเมือง

ภายในประเทศ

การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ เป็นผลมาจากสภาพ

แวดล้อมหรือบรรยากาศทางการเมืองภายในประเทศที่เต็มไปด้วยความไม่เอื้ออำนวย ปิดกั้นโอกาสในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไปจนกระทั่งบีบคั้น กดขี่ ข่มเหง ทำร้าย ใช้ความรุนแรง และสร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่ต่อต้าน อันอาจเป็นผลทางตรงและทางอ้อมมาจากการใช้ลัทธิเผด็จการรูปแบบต่างๆ ในการรวบอำนาจปกครองประเทศ รวมทั้งการที่ผู้นำมีนโยบายเลือกปฏิบัติ ให้ความสำคัญต่อตนเองและพวกพ้อง

ภายนอกประเทศ

สภาพแวดล้อมทางการเมืองภายนอกประเทศ ก็เป็นอีกสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายได้เช่นกัน นั่นคือ การที่อาณานิคมที่รุ่งเรืองหรือประเทศมหาอำนาจในอดีตใช้นโยบายแผ่ขยายพื้นที่และเขตอิทธิพล สร้างลัทธิจักรวรรดินิยมเพื่อล่าอาณานิคม โดยใช้กำลังและวิเทโศบายรุกราน ครอบงำ และแทรกแซงดินแดนหรือประเทศที่อ่อนแอ

ว่า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นดินแดนหรือประเทศที่ยังด้อยพัฒนา รวมทั้งการที่บางประเทศสนับสนุนปฏิบัติการก่อการร้าย (State Terrorism) ให้เกิดขึ้นในประเทศที่ตนต้องการบ่อนทำลายความมั่นคง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน การที่ปฏิบัติการก่อการร้ายทวีความรุนแรง ขยายตัวและมีเครือข่ายกระจายในหลายพื้นที่ดังเช่นกลุ่มอัลกออิดะฮ์นั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากระบบการเมืองโลกต้องอยู่ภายใต้อิทธิพล การขึ้นนำบงการ การครอบงำ การแทรกแซงทั้งทางตรงและทางอ้อมจากมหาอำนาจสหรัฐฯ แบบขั้วเดียว (Unitarianism) โดยเฉพาะในพื้นที่ตะวันออกกลาง ซึ่งมีอิสราเอลเป็นพันธมิตรสำคัญ

1.2 สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

ความทุกข์ยากแร้นแค้นของประชาชน อันเนื่องมาจากการฉกฉวยแสวงประโยชน์ ความเหลื่อมล้ำ การทุจริตคอร์รัปชัน และการถูกเอารัดเอาเปรียบขูดรีดจากรัฐ กลายเป็นปัจจัยร่วมสำคัญที่นำไปสู่พฤติกรรมก่อการร้าย นอกจากนี้ การแผ่ขยายลัทธิจักรวรรดินิยมในอดีตที่ทำให้เกิดสภาวะการดักดวงผลประโยชน์มหาศาลในเรื่องทุน วัตถุดิบ และแรงงานโดยตรงจากประเทศอาณานิคมอย่างไร้ความชอบธรรม รวมทั้งการแพร่สะพัดแนวทางทุนนิยมเสรีในปัจจุบัน ผนวกกับลัทธิจักรวรรดินิยมแบบใหม่ได้ถูกสร้างขึ้นบนความชอบธรรมในการเอารัดเอาเปรียบและดักดวงผลประโยชน์จากประเทศเล็ก โดยอาศัยกฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนที่เป็นสากลรองรับ จึงยิ่งเท่ากับทำให้ให้พฤติกรรมก่อการร้ายรุนแรงมากขึ้น

1.3 สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และศาสนา

ชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมที่ปราศจากความยุติธรรม มีการแบ่งแยกชนชั้น เชื้อชาติ และศาสนา ประชาชนถูกเอารัดเอาเปรียบ ขาดการเหลียวแล และถูกทอดทิ้งจากรัฐ สภาพสังคมที่เป็นไปอย่างล้าหลัง การศึกษา การสาธารณสุข โภคสาธารณสุข และการสาธารณสุข รวมทั้งการติดต่อสื่อสารและการคมนาคมขนส่งยังไม่ดีพอ นอกจากนี้การที่ชนบทร่วมประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมและการนับถือศาสนาที่แตกต่างกันอย่างมีอคติ (prejudice) และแปลกแยก (discrimination) ไปจนกระทั่งถูกล่วงละเมิด ทั้งนี้สภาพแวดล้อมลักษณะดังกล่าวล้วนแล้วแต่สามารถทำให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายได้ทั้งสิ้น ขณะเดียวกันการก้าวล่วงชนบทร่วมประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมและศาสนาแบบดั้งเดิมด้วยความเจริญทางวัตถุและค่านิยมสมัยใหม่ในรูปแบบต่างๆ ก็อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายได้เช่นกัน

แม้ว่าการเกิดสภาพแวดล้อมแต่ละด้านในลักษณะดังกล่าวจะเป็นคำตอบได้ในเบื้องต้น แต่ยังไม่อธิบายไม่ได้ในบางกรณี โดยเฉพาะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นเพียงการวิเคราะห์เฉพาะภายนอก ทำให้มีจุดอ่อน คือ ไม่สามารถอธิบายได้ว่าเพราะเหตุใดภายใต้สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในลักษณะดังกล่าว ไม่ส่งผลทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นๆ มีพฤติกรรมก่อการร้าย

ไปด้วย ด้วยเหตุนี้แนวทางการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอที่จะเป็นคำตอบได้ทั้งหมด จำเป็นต้องอาศัยแนวทางการวิเคราะห์ที่ตัวบุคคลผู้กระทำควบคู่กันไปด้วย

2. แนวทางการวิเคราะห์ตัวบุคคลผู้กระทำ (Actor Analysis)

(2.1) การวิเคราะห์ตามทฤษฎีความเกี่ยวข้องกับการถูกกีดกัน (*Relative deprivation theory*) ซึ่งกล่าวว่า “... ความรู้สึกถูกกีดกัน บีบคั้น และคับข้องใจเป็นรากฐานของปัจเจกบุคคลที่ตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม... รวมทั้งความคาดหวังของกลุ่มเมื่อต้องประสบกับการระงับให้อดกลั่นอยู่ต่อไป การมีฐานะเป็นบุคคลชั้น 2 รวมทั้งการได้รับความไม่ยุติธรรมอื่นๆ ในสังคม...”² สิ่งเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการถูกกีดกันซึ่งสามารถนำไปสู่การเกิดความรุนแรงได้ นอกจากนี้การถูกตัดสิทธิ์หรือการถูกกีดกันอย่างสมบูรณ์ (*Absolute deprivation*) ในเรื่องความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดหรือปัจจัยสี่ โดยรัฐหรือสังคม ก็ยังก่อให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงได้เช่นกัน แต่การวิเคราะห์ตามทฤษฎีความเกี่ยวข้องกับการถูกกีดกันก็มีจุดอ่อนหลายประการ อาทิ มีการวิจัยทางจิตวิทยา (*Psychological research*) พบว่า ความก้าวร้าวรุนแรงไม่ค่อยเกิดมากนัก เมื่อมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการถูกกีดกัน หรือทฤษฎีการวิเคราะห์นี้เป็นการอธิบายที่เข้ากับปัจเจกบุคคลมากกว่ากลุ่มบุคคล เป็นต้น

(2.2) การวิเคราะห์ทางจิตวิทยา (*Psychological Approach*) เป็นการวิเคราะห์เพื่อค้นหาแรงจูงใจจากข้างใน (*motivation*) ว่าทำไมถึงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมก่อการร้ายเป็นปฏิกิริยาตอบโต้ต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงปรารถนาดังกล่าว ในขณะที่คนอื่นกลับไม่กระทำ คำอธิบายที่ปรากฏ คือ มีแรงจูงใจเฉพาะจากข้างใน 4 ประการ ซึ่งผลักดันให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้าย คือ 1) ความมั่นใจทางศีลธรรม (*Moral convictions*) 2) การนิยามอย่างง่าย ๆ ระหว่างความดีและความชั่วร้าย (*Simplified definition of good and evil*) 3) การแสวงหาสังคมในอุดมคติ (*Seeking utopia*) และ 4) การอุทิศตน (*Codes of self-sacrifice*)³ โดยมีเป้าหมายเพื่อ 1) ให้ได้รับสิ่งที่ถูกปฏิเสธโดยไม่ชอบธรรม เช่น ที่ดิน เสรีภาพ สิทธิขั้นพื้นฐาน รวมทั้งโอกาส 2) ทำให้เกิดเอกลักษณ์ สถานภาพ สิทธิความเป็นเจ้าของถูกทำทลายหรือสูญเสียไปกลับมาใหม่ 3) ปกป้องตัวตนที่ถูกข่มขู่ หรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่ดี และ 4) เพื่อรื้อฟื้นสิทธิผลประโยชน์ สิทธิพิเศษที่ถูกเพิกถอนหรือถูกยึดเอาไป⁴ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้ส่งผลทำให้พฤติกรรมก่อการร้ายที่เกิดขึ้นกลายเป็นสิ่งที่ชอบธรรมและมีความสมเหตุสมผล (*rationality*)⁵

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการวิเคราะห์ทางจิตวิทยา จะขอแบ่งระดับการวิเคราะห์เป็น 2 ระดับ คือ

ระดับบุคคล (Individual level)

การที่บุคคลจะกระทำการก่อการร้ายได้นั้น บ่อยครั้งที่พบว่า

จะต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะ โดยส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการประสบเหตุการณ์สำคัญในชีวิตของเขา (เขาพยายามตีความตามความรู้สึกของตนเองตามสภาพที่เป็นจริง ซึ่งแตกต่างจากความเข้าใจของรัฐบาลและสังคมที่เขาเผชิญ) จนทำให้เขารู้สึกต่อต้านสังคมอย่างรุนแรง โดยที่เขาจะพยายามหาทางปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือต้องการจะชดเชย ไปจนกระทั่งต้องการแก้แค้นสภาพแวดล้อมรอบตัวเขา⁶

. ระดับกลุ่มบุคคล (Group Level)

แม้ว่าความรุนแรงทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่คุ้นเคยต่อบางคน แต่เมื่อใดก็ตามที่กระบวนการถูกผนวกเข้ากับการประกาศความต้องการของกลุ่มแล้ว ความเป็นปัจเจกบุคคลก็จะหายไป ความสำคัญของกลุ่มจะเข้ามาแทนที่ นอกจากนี้ยังอาศัยแรงจูงใจทางจิตวิทยาและการปลุกระดมของผู้นำ ให้นำไปสู่ความเข้มข้นของการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งพวกเขาต้องการความเป็นเอกฉันท์ร่วมกัน แรงกดดันที่จะขยายความถี่และความรุนแรงของการปฏิบัติการยังคงมีอยู่ การประนีประนอมจะถูกปฏิเสธ และกลุ่มก่อการร้ายจะมุ่งมั่นไปสู่ความต้องการสูงสุด⁷

อย่างไรก็ดี อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นเพื่อตอบโต้ต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงปรารถนา ส่วนใหญ่ถือเป็นการก่อการร้ายที่มีวัตถุประสงค์ เจตนารมณ์ และอุดมการณ์ที่ชัดเจน รวมทั้งมีการเตรียมการเพื่อสร้างระบอบสังคมใหม่ขึ้นมาแทนที่ นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มจากมวลชนเป็นจำนวนมาก (ซึ่งอาจเกิดจากความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ การปลุกระดมหรือความรู้สึกมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง) ซึ่งหากการก่อการร้ายประสบความสำเร็จจนได้รับการยอมรับในเวลาต่อมา กลุ่มก่อการร้ายนั้นๆ ก็จะได้รับยกย่องและเปิดโอกาสให้แสดงบทบาทของตัวเองอย่างชอบธรรม อาทิ กลุ่มขบวนการ PLO เป็นต้น ในขณะที่มีการกล่าวว่าการก่อการร้ายไม่ได้ถูกกำหนดโดยเหตุผล และความแน่วแน่ที่มีพื้นฐานความเข้าใจอันถูกต้องตามความเป็นจริง ความมุ่งหมายที่แท้จริงของบุคคลหรือกลุ่มก่อการร้ายคือต้องการโน้มน้าวให้ผู้ดู หรือผู้ฟังมีมุมมองเช่นเดียวกับตน โดยเฉพาะมุมมองเกี่ยวกับความขัดแย้ง ซึ่งฝ่ายก่อการร้ายและฝ่ายรัฐบาลพยายามตีความในเรื่องนี้บนมาตรฐานความชอบธรรมทางการเมืองของตน⁸

ที่น่าสนใจไปกว่านั้น เกิดประเด็นคำถามที่ว่าหากสภาพแวดล้อมในสังคมปกติสุขดีแล้วจะปรากฏพฤติกรรมการก่อการร้ายขึ้นหรือไม่ คำตอบที่ได้ คือ นับจากอดีตเป็นต้นมามีการก่อการร้ายหลายครั้งภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นปกติ ซึ่งพบว่าเกิดจากการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีวัตถุประสงค์ เจตนารมณ์ หรืออุดมการณ์ที่ชัดเจน แต่ต้องการเพียงสร้างความระส่ำระสายทำลายความสงบสุขในสังคมให้เกิดขึ้น อาทิ การกระทำของกลุ่ม Anarchist ไปจนกระทั่งอาจเรียกว่าเป็นพวกป่วยทางจิต (mental illness) เลยก็ได้ ขณะเดียวกันก็อาจเป็นกระทำโดยกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นไม่ลงรอยและต่อต้านรัฐ (Dissident terrorist) ด้วยเหตุผลทางกายภาพ มุมมองความคิด รวมไปถึงการมีผลประโยชน์ที่แตกต่าง เช่น การก่อการร้ายโดย

กลุ่มที่เคร่งศาสนา การก่อการร้ายเพื่อการปฏิบัติ (ดังคำกล่าวของนักปฏิวัติชาวรัสเซียที่ว่า การก่อการร้ายเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้การโค่นล้มระบอบซาร์ประสบความสำเร็จ ⁹) หรือการก่อการร้ายโดยกลุ่มชาตินิยม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

¹ Gus Martin, “Beginnings : The Cause of Terrorism,” in **Understanding Terrorism : Challenges, Perspective, and Issues**, SAGE Publication : London, 2003, pp.67.

² **Ibid.**, p.68.

³ **Ibid.**, p.57 – 61.

⁴ David J. Whittaker, **Terrorist and Terrorism**, Routledge : London and New York, 2004, p. 51.

⁵ **The Terrorism Reader**, edited by David J. Whittaker : Routledge : London and New York, 2003, p.21.

⁶ Gus Martin, **opcit.**, p.70.

⁷ Gus Martin, **opcit.**, p. 70 –71.

⁸ “Psychology of terrorism,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p.210.

⁹ Cyndy C. Combs , “The Rationalization of Violence,” in **Terrorism in Twenty – First Century**, Printice Hall : New Jersey, 1997, p.38.

บทที่ 4

ภาพลักษณ์ของการก่อการร้าย

(Image of Terrorism)

ลักษณะของการก่อการร้าย

ภายหลังการเกิดเหตุการณ์ 9/11 การก่อวินาศกรรมที่บาห์ลี ค.ศ. 2002 และการลอบวางระเบิดสถานีรถไฟในกรุงมาดริด ประเทศสเปน เมื่อค.ศ. 2004 ที่ผ่านมา ตลอดจนการเกิดเหตุระเบิดหลายครั้งในซาอุดีอาระเบีย จอร์แดนและตุรกี (ประเทศเหล่านี้ล้วนเป็นพันธมิตรประเทศที่ใกล้ชิดกับสหรัฐฯและตะวันตก) ได้ส่งผลทำให้คุณลักษณะและรูปแบบของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 11 ได้ทวีความรุนแรง ขยายวงกว้าง และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จนแทบจะเรียกว่ากลายเป็นภัยคุกคามระดับโลกที่น่าสะพรึงกลัวเลยทีเดียว เนื่องจากกลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบันมีศักยภาพสูงที่จะเป็นอันตรายต่อทั้งทวีปอเมริกา ยุโรป และเอเชีย รวมทั้งประเทศในโลกมุสลิมที่ศาสนาไม่ยุ่งเกี่ยวกับอำนาจการปกครองประเทศ หรือแยกศาสนาออกจากรัฐ (Secular State) นั่นเอง ทั้งนี้มีแนวโน้มว่าการก่อการร้ายส่วนใหญ่อาจเกิดจากฝีมือของกลุ่มอัลกออิดะห์ (Al-Qaeda) และที่สำคัญปฏิบัติการก่อการร้ายจะมีลักษณะข้ามชาติ (Transnation) และเป็นไปอย่างไร้พรมแดน (Borderless) มากขึ้นโดยมีตัวแสดงต่างๆ ที่ไม่ใช่รัฐ (Non-state actors) เป็นตัวแสดงหลัก นอกจากนี้ปฏิบัติการก่อการร้ายจะถูกกระทำโดยเซลล์ (Cells) หรือหน่วยเล็กๆ ที่มีเครือข่ายการทำงาน (Network) เชื่อมโยงระหว่างกัน โดยที่จะไม่ขึ้นกับผู้นำกลุ่ม หรือรัฐที่ให้การสนับสนุน (State Terrorism) แต่เพียงอย่างเดียว¹

อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการก่อการร้ายในปัจจุบันและในอดีตจะพบว่า มีลักษณะความแตกต่างที่พบได้ คือ²

1) การก่อการร้ายในปัจจุบันมีลักษณะที่รุนแรงกว่า (More Violent) การก่อการร้ายในอดีต นั้นคือการแสดงถึงความยึดมั่นในอุดมการณ์และเป้าหมายของตน ทั้งยังต้องการให้เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินในวงกว้าง

2) การก่อการร้ายในปัจจุบันมักเกิดขึ้นข้ามผ่านเขตแดน (Transnational) โดยมีตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเป็นผู้กระทำ (Non-State Actors) ซึ่งจะปฏิบัติการก่อการร้ายไปทั่วโลก โดยเฉพาะจะมุ่งปฏิบัติการต่อประเทศตะวันตก และประเทศในโลกมุสลิมที่ปกครองโดยแยกศาสนาออกจากรัฐ ขณะที่การก่อการร้ายในอดีต (ช่วงสงครามเย็น) มักจะเกิดขึ้นเฉพาะท้องถิ่น โดยมีความมุ่งหมายจะให้ผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศ

3) กลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบัน จะบริหารจัดการในเรื่องเงินได้เป็นอย่างดี (Well-Financed) เพราะกลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบันจะอาศัยช่องทางในการรับเงินสนับสนุนที่ถูกกฎหมาย

ควบคู่ไปกับการอาศัยเงินสนับสนุนที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งจากบางประเทศหรือใครก็ได้ ขณะที่กลุ่มก่อการร้ายในอดีตจะอาศัยเฉพาะเงินทุนสนับสนุนที่ผิดกฎหมายเป็นหลัก ด้วยวิธีก่ออาชญากรรมต่างๆ หรือไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากบางประเทศด้วยเช่นกัน

4) กลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบันมีการฝึกฝนที่ดี (*Well-Trained Operatives*) ดังจะเห็นได้จากการยึดวัตถุและอุปกรณ์การฝึกต่างๆ ได้ที่ค่ายฝึกของกลุ่มก่อการร้ายในอัฟกานิสถาน และการค้นพบเครื่องมือ และอุปกรณ์การฝึกของกลุ่มมุสลิมที่นิยมความรุนแรงกลุ่มต่าง ๆ ในยุโรปและเอเชียกลาง

5) กลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอัลกออิดะห์และพันธมิตรกลุ่มต่างๆ มีความยากลำบากในการเข้าแทรกซึม (*Difficulty to Penetrate*) มากกว่ากลุ่มการร้ายในอดีต ทั้งนี้เพราะเครือข่ายการทำงานเป็นเพียงเซลล์หรือหน่วยเล็กๆ โครงสร้างเป็นไปอย่างหลวมๆ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าแทรกซึมในระบบการบังคับบัญชา ขณะที่กลุ่มก่อการร้ายในอดีตสามารถเข้าแทรกซึมและเข้าใกล้ได้ง่ายกว่า โดยอาจใช้วิธีให้สินบนและผู้หญิงเป็นเหยื่อล่อ

6) กลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบันมีช่องทางเข้าถึงอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีการทำลายล้างสูง (*Access to Weapons of Mass Destruction - WMD*) โดยพบว่ามีการเข้าไปเกี่ยวข้องกับใช้อาวุธนิวเคลียร์ (nuclear weapons) อาวุธทางกัมมันตรังสี (radiological weapons) และอาวุธเคมีชีวภาพ (chemical and biological weapons) ซึ่งอาวุธยุทโธปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้เป็นสามารถทำให้เกิดการทำลายชีวิตผู้คนได้เป็นจำนวนเรือนล้านคน³ ขณะที่การใช้อาวุธยุทโธปกรณ์เพื่อก่อการร้ายอดีต โดยเฉพาะในทศวรรษที่ 1980 มักจะเป็นประเภทอาวุธขนาดเล็ก (small arms) ลูกกระเบิด (explosives) เครื่องยิงลูกกระเบิด (rocket – propelled grenades) อาวุธประทับบ่ายิง (occasional shoulder – fired) และอาวุธต่อสู้อากาศยาน (anti – aircraft missile)⁴

วัตถุประสงค์ของการก่อการร้าย

การก่อการร้ายส่วนใหญ่แล้วจะมีวัตถุประสงค์ (objectives) อย่างน้อยที่สุดเพื่อเพิ่มการยอมรับในสังคม แต่มีวัตถุประสงค์ความต้องการมากที่สุดเพื่อเคลื่อนไหวให้เกิดการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงในชุมชนของพวกเขา หรือวัตถุประสงค์ทางการเมืองอื่นๆ⁵ อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์พื้นฐานทั่วไปของการก่อการร้ายเป็นไปเพื่อ -:

- 1) การเปลี่ยนแปลงในระเบียบกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ (Changing the existing order)
- 2) การทำลายทางจิตวิทยา (Psychological disruption)
- 3) การทำลายทางสังคม (Social disruption)
- 4) ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะ (Publicizing the Cause)

5) สร้างสภาพแวดล้อมแห่งการเปลี่ยนแปลง (Creating a revolutionary environment)

นอกจากนี้ ยังมีการระบุว่าการก่อการร้ายในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดความสนใจ (Attracting Attention) มุ่งหวังผลทางศาสนาหรือเป็นไปตามพระประสงค์ของพระเจ้า (Pleasing God) สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ (Damaging Economies) และต้องการให้เกิดอิทธิพลต่อฝ่ายตรงข้าม หรือศัตรู (Influencing Enemies)⁷

ประเภทของการก่อการร้าย

ปฏิบัติการก่อการร้ายสร้างความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลก ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นนั้น สามารถแบ่งเป็นประเภทได้ดังต่อไปนี้⁸

ก. การก่อการร้ายภายในประเทศ

1) การก่อการร้ายโดยรัฐหรือรัฐก่อการร้าย (State Terrorism)

หมายถึง การที่รัฐกดขี่ข่มเหง และใช้ความรุนแรงต่อประชาชนในระหว่างที่ปกครองประเทศ ตัวอย่างเช่น ฝรั่งเศสในสมัยปฏิวัติ (ค.ศ. 1793 – 1794) หรือแม้แต่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 สมัยนาซีเยอรมัน (Nazi German) ระบอบฟาสซิสต์ (Fascism) ในอิตาลี และรัสเซียสมัยการปกครองของสตาลิน (Stalin) ในซิดี สมัยนายพลปิโนเช (Augusto Pinochet) ระหว่าง ค.ศ. 1973 – 1990 การก่อการร้ายในลักษณะดังกล่าว กระทั่งในแนวคิดของพวกอนาธิปไตย (Anarchist) ก็เห็นว่าทั้งอิสราเอล อังกฤษ และที่สำคัญสหรัฐฯ เองยังจัดเป็นผู้นำของรัฐก่อการร้ายด้วยซ้ำไป

2) การก่อการร้ายโดยกลุ่มคนภายในรัฐ (Group Terrorism / Sub – state Terrorism)

(2.1) การก่อการร้ายที่เกิดจากความคิดเห็นไม่ลงรอย (Dissident Terrorism)

หมายถึง การที่มีกลุ่มต่อต้าน หรือมีความคิดไม่เห็นด้วยต่อระบอบการปกครอง ผู้นำ กฎหมาย หรือระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคมที่มีอยู่เดิม แล้วมักใช้การข่มขู่ คุกคาม และความรุนแรงต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายแบ่งเป็น 4 ประเภทย่อยด้วยกัน คือ

2.1.1 การก่อการร้ายเพื่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลง (Revolutionary Dissident Terrorism) มีเป้าหมายเพื่อทำลายกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ทั้งหมดที่มีอยู่ทั้งหมด เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมใหม่ที่ได้รับการออกแบบเพื่อชีวิตที่ดีกว่าเดิม ตัวอย่างการก่อการร้ายในลักษณะนี้ที่เกิดขึ้น เช่น กลุ่มขบวนการปฏิวัติแนวทางมาร์กซิสในคิวบา ช่วงทศวรรษที่ 1950 และ กลุ่มปฏิวัติอิสลามในอิหร่าน เป็นต้น

2.1.2 การก่อการร้ายโดยผู้ถือลัทธิทำลาย (Nihilist Dissident Terrorism) เกิดจากกลุ่มคนที่ปฏิเสธความเป็นชาติ ศาสนา ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และศีลธรรมจริยธรรม จึงมักนิยมใช้ความรุนแรงเพื่อล้มล้างระบบ กฎเกณฑ์ที่มีอยู่เดิม ซึ่งพวกเขามองว่าเต็มไปด้วยสิ่งเลวร้ายต่างๆ แต่การก่อการร้ายในลักษณะนี้ไม่ค่อยมีความชัดเจนในการสร้างระบอบ หรือสังคมใหม่ขึ้นมาแทน เหมือนกลุ่มเพื่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลง การเคลื่อนไหวก่อการร้ายโดยกลุ่มนี้เกิดขึ้นในรัสเซียช่วงศตวรรษที่ 19

2.1.3 การก่อการร้ายโดยกลุ่มชาตินิยม (Nationalist Dissident Terrorism) เป็นการก่อการร้ายที่เกิดจากกลุ่มคนน้อยที่มีความแตกต่างทางสังคม วัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนา โดยมารวมตัวกันเพื่อเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐ มีเป้าหมายสูงสุดเพื่อแบ่งแยกดินแดนไปสู่ความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง หรือการสถาปนารัฐใหม่ขึ้นมา เช่น ขบวนการบาสก์ในสเปน (Basques of Spain) กลุ่มชาตินิยมในริเบตาภายใต้การปกครองของจีนคอมมิวนิสต์ และกลุ่มเชื้อชาติฝรั่งเศสแคนาเดียน (French Canadians) ในแคว้นควิเบก (Quebec) รวมทั้งกลุ่มชาวเคิร์ด (Kurd) ในอิรัก อิหร่าน ซีเรียและตุรกี เป็นต้น

(2.2) การก่อการร้ายโดยกลุ่มฝ่ายซ้าย (Leftist Terrorism)

เป็นการก่อการร้ายโดยกลุ่ม หรือฝ่ายที่ต้องการจะทำลายระบอบทุนนิยมเสรี (capitalism) แล้วสร้างระบอบคอมมิวนิสต์ หรือสังคมนิยมขึ้นมาแทน โดยวิธีการที่ใช้ก่อการร้ายมีตั้งแต่ลักพาตัว วางระเบิด ชุมนยิง ไปจนกระทั่งสังหารหมู่ ทั้งนี้ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีกรณีตัวอย่างที่เป็นการก่อการร้ายโดยกลุ่มฝ่ายซ้ายซึ่งประสบความสำเร็จ เช่น การสถาปนาระบอบคอมมิวนิสต์ในคิวบา โดยฟีเดล คาสโตร (Fidel Castro) และอีกหลายกลุ่มที่มีบทบาทการเคลื่อนไหวสูงในอดีต เช่น กลุ่มเขมรแดงภายใต้การนำของพอล พต ในกัมพูชา กลุ่ม Japanese Red Army ในญี่ปุ่น รวมทั้งกลุ่ม Montonero and People ' s Revolutionary Army Terrorism ในอาร์เจนตินา เป็นต้น

(2.3) การก่อการร้ายโดยกลุ่มฝ่ายขวา (Rightist Terrorism or Neo-Fascism)

เป็นการก่อการร้ายโดยกลุ่ม หรือฝ่ายที่ต้องการทำลายรัฐบาลในระบอบเสรีประชาธิปไตย และสร้างระบอบเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ (authoritarian regimes) ขึ้นมา โดยมากแล้วกลุ่มฝ่ายขวาจะนิยมปฏิบัติการโจมตีผู้ที่อพยพมาจากประเทศอื่น และที่สำคัญกลุ่มนี้จะเป็นพวกเกลียดชังผู้ที่มีเชื้อชาติเผ่าพันธุ์แตกต่างจากตน โดยเฉพาะชนเชื้อชาติยิว ดังจะเห็นได้จากในทศวรรษที่ 1970 – 1980 มีกลุ่ม Neo – Nazi ในเยอรมัน และในทศวรรษที่ 1980 กลุ่ม Squads ซึ่งเป็นกลุ่มก่อการร้ายฝ่ายขวาดิคาตอริสในละตินอเมริกา เป็นกลุ่มที่ใช้ความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ในการโจมตี นอกจากนี้ในอิตาลีก็มีกลุ่ม New Order และกลุ่ม Ulster Volunteer Force ในไอร์แลนด์เหนือ รวมทั้งในส่วนต่างๆ ของยุโรปช่วงทศวรรษที่ 1980 ได้มีการลอบวางระเบิดหลายครั้งโดยกลุ่มก่อการร้ายฝ่ายขวา

(2.4) การก่อการร้ายในทางอาชญากรรม (Criminal Dissident Terrorism)

เป็นการก่อการร้ายโดยองค์กรอาชญากรรม ซึ่งพบมากในช่วงศตวรรษที่ 20 มักเป็นกลุ่มองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการค้ายาเสพติด สินค้าเถื่อน และการค้าผู้หญิง เป็นต้น เป้าหมายของการก่อการร้ายโดยกลุ่มนี้กันไปเพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจที่ผิดกฎหมาย ดังนั้นจึงต้องพยายามสร้างสถานะแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อธุรกิจของพวกเขา โดยจะใช้วิธีการคุกคาม ข่มขู่ และสร้างความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ตัวอย่างกลุ่มก่อการร้ายประเภทนี้ เช่น กลุ่ม Chinese Triads กลุ่ม Japanese Yakuza กลุ่ม Russian Mafia และกลุ่ม American La Cosa Nostra เป็นต้น ถือเป็นองค์กรอาชญากรรมแบบดั้งเดิม (Traditional Criminal Enterprise) แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตได้ว่าในปัจจุบัน กลุ่มก่อการร้ายยุคใหม่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรม หรือการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายขนาดใหญ่ โดยเฉพาะเรื่องยาเสพติดมากขึ้น เพราะนั่นเท่ากับจะเป็นการสร้างฐานทางการเงินให้แข็งแกร่งได้เป็นอย่างดี

แต่อย่างไรก็ดี มีหลายแนวคิดที่ไม่เห็นด้วยต่อการจัดการกระทำดังกล่าวให้อยู่ในประเภทของการก่อการร้าย เนื่องจากเห็นว่าเป็นเพียงการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) เท่านั้น แม้ว่าในบางครั้งจะมีระดับความรุนแรงและการเลือกใช้วิธีการสร้างความรุนแรงใกล้เคียงกับการก่อการร้ายมากก็ตาม

(2.5) การก่อการร้ายโดยกลุ่มที่เคร่งศาสนา (Religious Terrorism)

ในปัจจุบัน การก่อการร้ายที่เกิดจากกลุ่มที่เคร่งศาสนานับวันจะขยายวงกว้างและเพิ่มระดับความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.5.1 การก่อการร้ายที่เกิดจากแรงจูงใจทางศาสนาเป็นเรื่องหลัก (Primary Religious Motive) เป็นการก่อการร้ายที่ยึดถือศาสนาเป็นหลักอย่างเคร่งครัดทั้งในทางการเมือง สังคมและวัฒนธรรม ระบบความเชื่อมั่นและศรัทธาในศาสนาจะเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดเป็นพฤติกรรมก่อการร้ายออกมา ตัวอย่างเช่น ในสหรัฐ ฯ มีกลุ่มคริสเตียนหัวรุนแรงที่ต่อต้านการทำแท้ง (Violent Christian anti- abortionist) และในอินเดีย เช่น กลุ่มฮินดูที่นิยมความรุนแรง (Hindu extremist) รวมทั้งบรรดานักรบญิฮาด (Jihadi) ในตะวันออกกลาง ซึ่งมีแนวทางอิสลามแบบรากฐานนิยม (Fundamentalism) ¹⁰

2.5.2 การก่อการร้ายที่เกิดจากแรงจูงใจทางศาสนาเป็นเรื่องรอง (Secondary Religious Motive) เป็นการก่อการร้ายที่อาศัยศาสนา หรือความผูกพันทางศาสนาเป็นองค์ประกอบให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในศาสนาและเชื้อชาติเผ่าพันธุ์เดียวกัน หรืออาศัยศาสนาเป็นเครื่องมือ โดยมีเป้าหมายสูงสุดในทางโลก นั่นเอง อาทิเช่น กลุ่มก่อการร้ายคาทอลิก (Catholic) และโปรเตสแตนต์ (Protestant) ในไอร์แลนด์เหนือ กลุ่มคริสเตียนและผู้

เชื่อมั่นในหลักการดั้งเดิมในชุดานตอนใต้ การเกิดกลุ่มก่อการร้ายชาวยิวในช่วงก่อนการตั้งรัฐอิสราเอล เป็นต้น

(2.6) การก่อการร้ายโดยกลุ่มอนาธิปไตย (Anarchist Terrorism)

เป็นการก่อการร้ายโดยกลุ่มที่ต่อต้านกฎระเบียบทางสังคมชอบก่อเหตุวุ่นวาย และสร้างความระส่ำระสาย ไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งพบมากในช่วงทศวรรษที่ 1870 – 1920 อาทิ การก่อการร้ายโดยการลอบสังหารผู้นำรัฐต่างๆ รวมถึงการลอบสังหารกษัตริย์ Umberto ที่ 1 ของอิตาลี เมื่อ ค.ศ. 1900 และประธานาธิบดี William McKinley แห่งสหรัฐฯ ใน ค.ศ. 1901 เป็นต้น

ข. การก่อการร้ายระหว่างประเทศ

เป็นการก่อการร้ายแบบเฉพาะเจาะจง และแสดงถึงการประทุพฏิกของการก่อการร้ายแบบมหภาค ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสะท้อนกลับที่มีต่อระบบการเมืองโลก เรียกว่า **การก่อการร้ายระหว่างประเทศ (International Terrorism)** กระทำการโดยกลุ่มที่นิยมความรุนแรง ซึ่งมักใช้ยุทธวิธีต่างๆ ในการปฏิบัติการ โครงสร้างการทำงานไม่ชัดเจน มีลักษณะกระจายตัว (spillover) และมีเครือข่ายความร่วมมือเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ต่างๆ ระหว่างประเทศ เขี้ยว คือเป้าหมายเชิงสัญลักษณ์ระหว่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมก่อการร้ายในปัจจุบันของกลุ่มอัลกออิดะห์ที่มักจะมุ่งทำลาย และสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงให้เกิดแก่ผลประโยชน์และประชาชนชาวสหรัฐฯ รวมทั้งประเทศพันธมิตรทั้งตะวันตกและตะวันออก นอกจากนี้การก่อการร้ายระหว่างประเทศ ยังอาจเกิดจากการที่รัฐบาลรัฐถูกระบุว่าอยู่เบื้องหลัง และให้การสนับสนุนทางการเงิน อาวุธ การฝึกฝน และที่หลบซ่อนต่อกลุ่มก่อการร้าย ที่เรียกว่า โดยกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ออกมาระบุว่ามีทั้งหมด 7 ประเทศ คือ เกาหลีเหนือ คิวบา ซีเรีย ซูดาน ลิเบีย อิรัก และอิหร่าน⁹

รูปแบบ / วิธีการในการก่อการร้าย

นับจากอดีตเป็นต้นมา รูปแบบหรือวิธีการ (methods) ที่พบบ่อยในการก่อการร้าย มักเป็นวิธีการทั่วไป ซึ่งได้แก่ :-¹¹

- 1) การลอบสังหาร (Assassination) ซึ่งอาจมีทั้งการแทงด้วยมีด (Knife Attack)¹² หรือการซุ่มยิง (Sniping) ด้วยอาวุธปืนชนิดต่างๆ
- 2) การวางระเบิด (Bombing)
 - (2.1) การใช้ระเบิดพลีชีพ (Suicide Bombing)
 - (2.2) การใช้ระเบิดรถยนต์ (Car Bombing)
- 3) การลอบวางเพลิง (Arson)
- 4) การจี้เครื่องบินโดยสาร (Hijacking)

- 5) การลักพาตัว (Kidnapping)
- 6) การจับเป็นตัวประกัน (Siege – Hostage Situation)

นอกจากรูปแบบหรือวิธีการทั่วไปดังกล่าวแล้ว ยังปรากฏวิธีการก่อการร้ายที่ขยายวงกว้างรุนแรง และน่าสะพรึงกลัว อันได้แก่¹³

- 1) การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide)
- 2) การสังหารหมู่ (Massacres)
- 3) การก่อวินาศกรรม (Sabotage) หรือการทำลายโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งสาธารณูปการต่างๆ (Destruction of Structures and Resources)
- 4) การทำลายเครือข่ายข้อมูลการติดต่อสื่อสาร (Disrupt of Information and Communication net) รวมทั้งการใช้ไวรัสและตัวรบกวนอื่นๆ เข้าทำลายระบบข้อมูลต่างๆ ในคอมพิวเตอร์ (Cyberterrorism)
- 5) การล้างสมอง (Brainwashing) และการทำสงครามจิตวิทยา (Psychological Warfare)
- 6) การข่มขู่คุกคาม (Threats and Hoaxes of Terrorist Action)
- 7) การใช้สารเคมีและเชื้อโรคที่เป็นอันตราย (Chemical and Biological Agents)
- 8) การเจือปนสิ่งมีพิษในสิ่งอุปโภคและบริโภคต่างๆ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์อาหาร (Poisoning of Consumer Food Products)

เป้าหมายของการก่อการร้าย

แบ่งเป็น 2 เป้าหมาย (Targets) คือ

1) เป้าหมายพลเรือน ได้แก่

ก. ระดับบุคคล

- (1.1) ประชาชนทั่วไป
- (1.2) เจ้าหน้าที่รัฐ บุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ รวมทั้งบุคคลที่มีชื่อเสียงด้านต่างๆ
- (1.3) นักการทูต
- (1.4) นักบวช พระ และนักการศาสนา

ข. ระดับกลุ่ม

- (1.1) องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- (1.2) ศูนย์ติดต่อทางโทรคมนาคมและการสื่อสาร

- (1.3) สถานประกอบการทางธุรกิจการค้า อาทิ บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร
โรงแรม ร้านอาหาร โรงภาพยนตร์ ย่านธุรกิจและแหล่งบันเทิงต่าง ๆ
- (1.4) โรงเรียน และแหล่งชุมชนต่างๆ
- (1.5) สถานที่สำคัญทางศาสนา
- (1.6) ถนนหนทาง สะพาน และอาคารสถานที่ทั่วไป
- (1.7) ยวดยานพาหนะขนาดใหญ่ เช่น เครื่องบินโดยสาร เรือเดินสมุทร
รถไฟ และรถยนต์โดยสาร
- (1.8) สถานีขนส่งทางบกและทางอากาศ รวมทั้งท่าเรือ
- (1.9) เขื่อน โรงไฟฟ้า โรงกลั่นน้ำมัน ท่อส่งน้ำมัน

2) กลุ่มเป้าหมายทางทหาร ซึ่งยากแก่การโจมตี (Hard Targets) ได้แก่

- (2.1) ค่ายหรือที่ตั้งกองกำลังทหาร ตำรวจ
- (2.2) คลังอาวุธ / สถานที่เก็บวัตถุระเบิด
- (2.3) อาคารสถานที่ และสิ่งอุปกรณ์ที่อยู่ในความควบคุมดูแลของทหาร

เอกสารอ้างอิง

¹ Russell D. Howard and Reid L. Sawyer, “Undrstanding Al Qaeda ’s Application of the New Terrorism – The Key to Victory in The Current Campaign, ” in **Terrorism and Counterterrorism : Understanding The New Security Environment**, The Mcgraw-Hill companies : USA, 2002, pp.75

² **Ibid.**, p.75-76

³ Richard B. Myers, “Fighting Terrorism in an Information Age,” U.S. Department of State, International Information Programs, Aug. 19,2002 p.2 Internet, <http://usinfo.state.gov/regional/nea/sasia/text/0819.htm>

⁴ Russell D. Howard and Reid L. Sawyer, “Undrstanding Al Qaeda ’s Application of the New Terrorism – The Key to Victory in The Current Campaign, ” in **Terrorism and Counterterrorism : Understanding The New Security Environment**, The Mcgraw-Hill companies : USA, 2002, p.76.

⁵ Weimann, Gabriel, and Conrad Winn, **The Theater of Terror : Mass Media and International Terrorism**. New York : Longman, 1994, p. 173.

⁶ Gus Martin, “Beginnings : The Cause of Terrorism,” in **Understanding Terrorism : Challenges, Perspective, and Issues**, SAGE Publication : London, 2003, pp

⁷ **Ibid.**, pp.246-247.

⁸ **Ibid.**,pp.80-218., Types of Terrorism, [Http://www.fact-index.com/t/te/terrorism.html](http://www.fact-index.com/t/te/terrorism.html).

¹⁰ คือ แนวทางที่ต้องการกลับไปสู่การยึดหลักอิสลามดั้งเดิมในเรื่องศาสนาอย่างเคร่งครัดให้เหมือนในสมัยท่านศาสดามุฮัมมัด รวมไปถึงยุคสมัยของคอลีฟะห์ทั้ง 4 ท่าน

⁹ Type of Terrorism, <http://www.fact-indect.com/te/terrorism.html> and Understanding Terrorism – State Sponsors of Terrorism, <http://www.Globalterrorism101.com/UTStateSponsorsofTerrorism.html>

¹¹ Understanding Terrorism – Types of Terrorist Attact, <http://www.Globalterrorism101.com/UTStateSponsorsofTerrorism.html>

¹² David J. Whittaker, **Terrorist and Terrorism**, Routledge : London and New York, 2004, pp. 75

¹³ **Ibid.**,

บทที่ 5
กลุ่มก่อการร้ายที่ถูกระบุ
(Terrorist Groups in List)

จากข้อมูลของสหรัฐ ฯ ได้ระบุว่ากลุ่มก่อการร้ายที่ยังคงปฏิบัติการในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลกมีประมาณ 33 กลุ่ม ซึ่งการระบุดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลทางกฎหมายตามมา ดังนี้ :¹

- การให้เงิน หรือวัตถุอื่นๆ เพื่อสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายตามที่ระบุถือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย
- สมาชิก หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายที่ถูกระบุจะถูกปฏิเสธการให้วีซ่า หรือถูกขับออกนอกประเทศ
- สถาบันการเงินแห่งสหรัฐ ฯ จะต้องระงับการปล่อยถ่ายเคลื่อนย้ายเงินของกลุ่มก่อการร้ายที่ถูกระบุ รวมทั้งต้องรายงานให้กระทรวงการคลังสหรัฐ ฯ ทราบ

ทั้งนี้กลุ่มก่อการร้าย 33 กลุ่มที่มีการระบุถึงจะปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ของเอเชีย ยุโรป แอฟริกาและอเมริกา โดยเฉพาะในพื้นที่ตามภูมิภาคต่างๆ ของเอเชีย มีรายนามต่อไปนี้²

1. เอเชีย

1.1) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- 1.1.1 กลุ่มอาบูซัยยัฟ (Abu Sayyaf Group -ASG)
- 1.1.2 กลุ่มเจมาห์อิสลามียา หรือเจไอ (Jemaah Islamiya - JI)

1.2) เอเชียตะวันออก

- 1.2.1 กลุ่มโอมชินริเคียว (Aum Supreme Truth -AUM)
- 1.2.2 กลุ่ม Japanese Red Army (JRA)

1.3) เอเชียใต้

- 1.3.1 กลุ่ม Harakat ul – Mujahidin (HUM) หรือ Movement of Holy warriors
- 1.3.2 กลุ่ม Jaish – e – Mohammed (JEM) หรือ Army of Mohammed
- 1.3.3 กลุ่ม Lashkar-e-Tayyiba (LT) หรือ Army of the Righteous
- 1.3.4 กลุ่มพยัคฆ์ทมิฬอีแลม (Liberation Tiger of Tamil Eelam - LTTE)

1.4) เอเชียตะวันตก (ตะวันออกกลาง)

- 1.4.1 ក្រុម Abu Nidal organization (ANO)
- 1.4.2 ក្រុម Al-Aqsa Martyrs Brigade
- 1.4.3 ក្រុម Al-Gama'a al – Islamiya (Islamic Group-IG)
- 1.4.4 ក្រុម Al-Jihad
- 1.4.5 ក្រុម Al-qaida
- 1.4.6 ក្រុម Asbat al-Ansar
- 1.4.7 ក្រុម Hamas (Islamic Resistance Movement)
- 1.4.8 ក្រុម Hizballah (Party of God)
- 1.4.9 ក្រុម Kahane Chai (Kach)
- 1.4.10 ក្រុម Kurdistan Workers' Party (PKK)
- 1.4.11 ក្រុម Mujahedin-e Khalq Organization (MEK or MKO)
- 1.4.12 ក្រុម Palestine Liberation Front (PLF)
- 1.4.13 ក្រុម Population Front for the Liberation of Palestine (PFLP)
- 1.4.14 ក្រុម Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command (PFLP-GC)
- 1.4.15 ក្រុម Revolutionary People's Liberation Party/Front (DHKP)
- 1.4.16 ក្រុម The Palestine Islamic Jihad (PIJ)

1.5 អាស៊ីកណ្តាល

- 1.5.1 ក្រុម Islamic Movement of Uzbekistan (IMU)

2. ឥរ៉ាណ៍

- 2.2.1 ក្រុម Basque Fatherland and Liberty (ETA)
- 2.2.2 ក្រុម Real IRA (RIRA)
- 2.2.3 ក្រុម Revolutionary Nuclei
- 2.2.4 ក្រុម Revolutionary Organization 17 November

3. អាហ្វ្រិកា

- 3.1 ក្រុម Armed Islamic Group (GIA)
- 3.2 ក្រុម The Salafist Group for Call and Combat (GSPC)

4. อเมริกาใต้

- 4.1 กลุ่ม Revolutionary Armed Forces of Columbia (FARC)
- 4.2 กลุ่ม Sendero Luminoso (Shining Path, or SL)
- 4.3 กลุ่ม United Self – Defense Forces / Group of Columbia (AUC – Autodefensas Unidas de Columbia)

อย่างไรก็ดี มีประเด็นน่าสนใจที่เกิดขึ้นตามมา นั่นคือ มีข้อโต้แย้งว่าบางกลุ่มจัดเป็นกลุ่มก่อการร้ายดังที่มีการระบุจริงหรือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของกลุ่ม Hamas เนื่องจากมีการมองอีกมุมหนึ่งว่าเป็นการกระทำเพื่อการปลดปล่อย (freedom fighter) หรือเป็นการต่อสู้เพื่อให้มีการปล่อยตัวชาวปาเลสไตน์ที่ถูกจองจำ จับได้ กักขัง และลงโทษอย่างโหดร้ายโดยอิสราเอล รวมทั้งเป็นการต่อต้านการห้ามชาวปาเลสไตน์กลับคืนถิ่นฐาน และนโยบายการครอบครองของอิสราเอล³ นอกจากนี้กลุ่ม Hamas ยังให้ความร่วมมือกับชาวมุสลิมในการรวบรวมชะกาต (เงินบริจาคทานบังคับที่แบ่งจากรายได้ร้อยละ 2.5 ให้แก่คนในสังคม ซึ่งแบ่งเป็น 8 ประเภทด้วยกัน) รวมทั้งให้ความช่วยเหลือดูแลประชาชนบางส่วนในด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล และสวัสดิการทางสังคมอื่นๆ ที่พอจะทำได้ ซึ่งหากเป็นเช่นนี้ก็อาจแสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ที่แรงกล้าและการอุทิศตัวของกลุ่ม ก็เป็นไปได้

เอกสารอ้างอิง

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน Russell D. Howard and Reid L. Sawyer, “Background Information on Designated Foreign Terrorist Organizations,” in **Terrorism and Counter terrorism : Understanding The New Security Environment**, The McGraw-Hill companies : USA, 2002, pp.503.

² **Ibid.**, p.503-527

³ จรัญ มะลูลีม, “ภาพอันแท้จริงของฮามาส,” **เอเชียปริทัศน์** ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2547) , หน้า66.

บทที่ 5
กลุ่มก่อการร้ายที่ถูกระบุ
(Terrorist Groups in List)

จากข้อมูลของสหรัฐ ฯ ได้ระบุว่ากลุ่มก่อการร้ายที่ยังคงปฏิบัติการในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลกมีประมาณ 33 กลุ่ม ซึ่งการระบุดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลทางกฎหมายตามมา ดังนี้ :¹

- การให้เงิน หรือวัตถุอื่นๆ เพื่อสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายตามที่ระบุถือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย
- สมาชิก หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายที่ถูกระบุจะถูกปฏิเสธการให้วีซ่า หรือถูกขับออกนอกประเทศ
- สถาบันการเงินแห่งสหรัฐ ฯ จะต้องระงับการปล่อยถ่ายเคลื่อนย้ายเงินของกลุ่มก่อการร้ายที่ถูกระบุ รวมทั้งต้องรายงานให้กระทรวงการคลังสหรัฐ ฯ ทราบ

ทั้งนี้กลุ่มก่อการร้าย 33 กลุ่มที่มีการระบุถึงจะปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ของเอเชีย ยุโรป แอฟริกาและอเมริกา โดยเฉพาะในพื้นที่ตามภูมิภาคต่างๆ ของเอเชีย มีรายนามต่อไปนี้²

1. เอเชีย

1.1) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- 1.1.1 กลุ่มอาบูซัยยัฟ (Abu Sayyaf Group -ASG)
- 1.1.2 กลุ่มเจมาห์อิสลามียา หรือเจไอ (Jemaah Islamiya - JI)

1.2) เอเชียตะวันออก

- 1.2.1 กลุ่มโอมชินริเคียว (Aum Supreme Truth -AUM)
- 1.2.2 กลุ่ม Japanese Red Army (JRA)

1.3) เอเชียใต้

- 1.3.1 กลุ่ม Harakat ul – Mujahidin (HUM) หรือ Movement of Holy warriors
- 1.3.2 กลุ่ม Jaish – e – Mohammed (JEM) หรือ Army of Mohammed
- 1.3.3 กลุ่ม Lashkar-e-Tayyiba (LT) หรือ Army of the Righteous
- 1.3.4 กลุ่มพยัคฆ์ทมิฬอีแลม (Liberation Tiger of Tamil Eelam - LTTE)

1.4) เอเชียตะวันตก (ตะวันออกกลาง)

- 1.4.1 ក្រុម Abu Nidal organization (ANO)
- 1.4.2 ក្រុម Al-Aqsa Martyrs Brigade
- 1.4.3 ក្រុម Al-Gama'a al – Islamiya (Islamic Group-IG)
- 1.4.4 ក្រុម Al-Jihad
- 1.4.5 ក្រុម Al-qaida
- 1.4.6 ក្រុម Asbat al-Ansar
- 1.4.7 ក្រុម Hamas (Islamic Resistance Movement)
- 1.4.8 ក្រុម Hizballah (Party of God)
- 1.4.9 ក្រុម Kahane Chai (Kach)
- 1.4.10 ក្រុម Kurdistan Workers' Party (PKK)
- 1.4.11 ក្រុម Mujahedin-e Khalq Organization (MEK or MKO)
- 1.4.12 ក្រុម Palestine Liberation Front (PLF)
- 1.4.13 ក្រុម Population Front for the Liberation of Palestine (PFLP)
- 1.4.14 ក្រុម Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command (PFLP-GC)
- 1.4.15 ក្រុម Revolutionary People's Liberation Party/Front (DHKP)
- 1.4.16 ក្រុម The Palestine Islamic Jihad (PIJ)

1.5 អាស៊ីកណ្តាល

- 1.5.1 ក្រុម Islamic Movement of Uzbekistan (IMU)

2. ឥរ៉ាណ៍

- 2.2.1 ក្រុម Basque Fatherland and Liberty (ETA)
- 2.2.2 ក្រុម Real IRA (RIRA)
- 2.2.3 ក្រុម Revolutionary Nuclei
- 2.2.4 ក្រុម Revolutionary Organization 17 November

3. អាហ្វ្រិកា

- 3.1 ក្រុម Armed Islamic Group (GIA)
- 3.2 ក្រុម The Salafist Group for Call and Combat (GSPC)

4. อเมริกาใต้

- 4.1 กลุ่ม Revolutionary Armed Forces of Columbia (FARC)
- 4.2 กลุ่ม Sendero Luminoso (Shining Path, or SL)
- 4.3 กลุ่ม United Self – Defense Forces / Group of Columbia (AUC – Autodefensas Unidas de Columbia)

อย่างไรก็ดี มีประเด็นน่าสนใจที่เกิดขึ้นตามมา นั่นคือ มีข้อโต้แย้งว่าบางกลุ่มจัดเป็นกลุ่มก่อการร้ายดังที่มีการระบุจริงหรือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของกลุ่ม Hamas เนื่องจากมีการมองอีกมุมหนึ่งว่าเป็นการกระทำเพื่อการปลดปล่อย (freedom fighter) หรือเป็นการต่อสู้เพื่อให้มีการปล่อยตัวชาวปาเลสไตน์ที่ถูกจองจำ จับได้ กักขัง และลงโทษอย่างโหดร้ายโดยอิสราเอล รวมทั้งเป็นการต่อต้านการห้ามชาวปาเลสไตน์กลับคืนถิ่นฐาน และนโยบายการครอบครองของอิสราเอล³ นอกจากนี้กลุ่ม Hamas ยังให้ความร่วมมือกับชาวมุสลิมในการรวบรวมชะกาต (เงินบริจาคทานบังคับที่แบ่งจากรายได้ร้อยละ 2.5 ให้แก่คนในสังคม ซึ่งแบ่งเป็น 8 ประเภทด้วยกัน) รวมทั้งให้ความช่วยเหลือดูแลประชาชนบางส่วนในด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล และสวัสดิการทางสังคมอื่นๆ ที่พอจะทำได้ ซึ่งหากเป็นเช่นนี้ก็อาจแสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ที่แรงกล้าและการอุทิศตัวของกลุ่ม ก็เป็นไปได้

เอกสารอ้างอิง

¹ คู่มือละเอียดเพิ่มเติมใน Russell D. Howard and Reid L. Sawyer, “Background Information on Designated Foreign Terrorist Organizations,” in **Terrorism and Counter terrorism : Understanding The New Security Environment**, The McGraw-Hill companies : USA, 2002, pp.503.

² **Ibid.**, p.503-527

³ จรัญ มะลูลีม, “ภาพอันแท้จริงของฮามาส,” **เอเชียปริทัศน์** ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2547) , หน้า66.

ปัญหาความมั่นคงใหม่

การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการก่อการร้าย

ดลยา เทียนทอง

ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของการก่อการร้ายได้เริ่มเกิดขึ้นนับจากศตวรรษแรกและดำเนินเรื่อยมาจนถึงศตวรรษที่ 20 ซึ่งตลอดระยะเวลาดังกล่าวการก่อการร้ายได้พัฒนาไปอย่างรุนแรงและขยายวงกว้างมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยส่วนใหญ่แล้วมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมือง ยิ่งในปัจจุบันเมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะภายหลังการเกิดเหตุการณ์ 9/11 การก่อการร้ายยิ่งทวีความรุนแรง น่าสะพรึงกลัว ซับซ้อน และมีลักษณะกระจายตัวเป็นเครือข่ายปฏิบัติงานเชื่อมโยงตามพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลกจนยากแก่การป้องกันและปราบปรามมากขึ้น ดังเช่นปฏิบัติการก่อการร้ายของกลุ่มอัลกออิดะห์ (Al-Qaida)

นอกจากนี้ในประเด็นการให้คำนิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายยังพบว่าปรากฏขึ้นอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการเกิดเหตุการณ์ 9/11 ได้ปรากฏนิยามมากกว่า 100 นิยาม และมีปัญหาข้อโต้แย้งตามมามากมาย เนื่องจากต่างฝ่ายต่างกำหนดนิยามที่ทำให้เกิดความสับสน ซับซ้อน ยังไม่ครอบคลุมทุกแง่มุม และถูกมองว่าเกิดจากฝ่ายเดียว ทำให้ไม่สามารถยอมรับกันได้ในวงกว้าง สาเหตุสำคัญเกิดจากความแตกต่างในเรื่องมุมมอง (perception) และการตีความ (interpretation) ของผู้กำหนดนิยาม ซึ่งขึ้นกับว่าอยู่ในฐานะ (position) อะไร เจ้าหน้าที่ของรัฐ (authority) ผู้ดู (onlooker)เหยื่อที่ประสบเหตุ (victim) กลุ่มเป้าหมาย (target) นักวิเคราะห์ (analyst) ผู้สนับสนุน (supporter) หรือตัวผู้ก่อการร้าย (terrorist) โดยที่ต่างฝ่ายต่างก็มีเหตุผลของตัวเองรองรับ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องร่วมกับเงื่อนไขเวลา สภาพแวดล้อม ความชอบธรรม ระเบียบกฎเกณฑ์ทางสังคม กฎหมาย รวมทั้งมาตรฐานศีลธรรม และที่สำคัญมีประเด็นทางการเมืองในเรื่องอำนาจและผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย แต่อย่างไรก็ดี นิยาม / ความหมายของการก่อการร้ายที่พอจะยอมรับกันได้บ้าง มีดังนี้

“...เป็นแรงจูงใจทางการเมือง โดยใช้ความรุนแรง และการคุกคามข่มขู่ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปเกิดความกลัว หรือเป็นการบีบบังคับรัฐบาล...”

“...เป็นยุทธศาสตร์ของความรุนแรงที่ถูกออกแบบเพื่อค่อยๆให้เกิดความหวาดกลัวและความไม่ปลอดภัย...”

“...การใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย หรือ การคุกคามด้วยกำลัง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการ หรือบางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น...”

“...การใช้ความรุนแรงต่อประชาชนทั่วไป และเป้าหมายทางพลเรือนอื่นๆ ...”

“... เป็นการกระทำ หรืออยู่ที่จะกระทำการรุนแรง โดยบุคคล กลุ่มบุคคล เพื่อมุ่งหวังผลทางจิตใจและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง ศาสนา หรือลัทธิอุดมการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง...”

สำหรับมูลเหตุของการก่อการร้ายนั้นพบว่า เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกประเทศแบบไม่ปกติ ประกอบกับการมีปฏิริยาโต้ตอบจากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลซึ่งถูกกีดกัน ถูกบีบคั้น รวมทั้งคับข้องใจอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ปกติดังกล่าว และที่สำคัญเกิดจากแรงจูงใจจากภายใน (motivation) ที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้าย ซึ่งมี 4 ประการ คือ 1) ความมั่นใจทางศีลธรรม (Moral convictions) 2) การนิยามอย่างง่าย ๆ ระหว่างความดีและความชั่วร้าย (Simplified definition of good and evil) 3) การแสวงหาสังคมในอุดมคติ (Seeking utopia) และ 4) การอุทิศตน (Codes of self-sacrifice) โดยมีเป้าหมายเพื่อ 1) ให้ได้รับสิ่งที่ถูกปฏิเสธโดยไม่ชอบธรรม เช่น ที่ดิน เสรีภาพ สิทธิขั้นพื้นฐาน รวมทั้งโอกาส 2) ทำให้เกิดเอกลักษณ์ สถานภาพ สิทธิความเป็นเจ้าของถูกทำลายหรือสูญเสียไปกลับมาใหม่ 3) ปกป้องตัวคนที่ถูกข่มขู่ หรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่ดี และ 4) เพื่อรื้อฟื้นสิทธิ ผลประโยชน์ สิทธิพิเศษที่ถูกเพิกถอนหรือถูกยึดเอาไป สิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้ส่งผลทำให้พฤติกรรมก่อการร้ายที่เกิดขึ้นกลายเป็นสิ่งที่ชอบธรรมและมีความสมเหตุสมผล (rationality) ในความคิดของผู้กระทำ

ในส่วนข้อมูลทั่วไปของการก่อการร้าย เริ่มจากลักษณะของการก่อการร้าย ซึ่งพบว่า ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ 9/11 การก่อวินาศกรรมที่บาห์ลี ค.ศ. 2002 การลอบวางระเบิดสถานีรถไฟในกรุงมาดริด ประเทศสเปน เมื่อค.ศ. 2004 ที่ผ่านมา ตลอดจนการเกิดเหตุระเบิดหลายครั้งในซาอุดีอาระเบีย จอร์แดนและตุรกี (ประเทศเหล่านี้ล้วนเป็นพันธมิตรประเทศที่ใกล้ชิดกับสหรัฐฯและตะวันตก) ได้ส่งผลทำให้คุณลักษณะของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 11 ได้ทวีความรุนแรง ขยายวงกว้าง และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จนแทบจะเรียกว่ากลายเป็นภัยคุกคามระดับโลกที่น่าสะพรึงกลัวเลยก็ว่าได้ เนื่องจากกลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบันมีศักยภาพสูงที่จะเป็นอันตรายต่อทั้งทวีปอเมริกา ยุโรป และเอเชีย รวมทั้งประเทศในโลกมุสลิมที่ศาสนาไม่ยุ่งเกี่ยวกับอำนาจการปกครองประเทศ หรือแยกศาสนาออกจากรัฐ (Secular State) นั่นเอง ทั้งนี้มีแนวโน้มว่าการก่อการร้ายส่วนใหญ่อาจเกิดจากฝีมือของกลุ่มอัลกออิดะห์ (Al-Qaeda) รวมทั้งมีความเป็นไปได้ที่จะมีการใช้อาวุธที่มีานุภาพทำลายล้างสูง (Weapons of Mass Destruction - WMD) และที่สำคัญปฏิบัติการก่อการร้ายมีลักษณะข้ามชาติ (Transnation) และเป็นไปอย่างไร้พรมแดน (Borderless) มากขึ้นโดยมีตัวแสดงต่างๆ ที่ไม่ใช่รัฐ (Non-state actors) เป็นตัวแสดงหลัก นอกจากนี้ปฏิบัติการก่อการร้ายจะถูกกระทำโดยเซลล์ (Cells) หรือหน่วยเล็กๆ ที่มีเครือข่ายการทำงาน (Network) เชื่อมโยงระหว่างกัน โดยที่จะไม่ขึ้นกับผู้นำกลุ่ม หรือรัฐที่ให้การสนับสนุน (State Terrorism) แต่

เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ทั่วไปของการก่อการร้ายที่ปรากฏเป็นไปเพื่อเปลี่ยนแปลงในระเบียบกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ (Changing the existing order) ทำลายทางจิตวิทยา (Psychological disruption) ทำลายทางสังคม (Social disruption) ให้เกิดผลต่อสาธารณะ (Publicizing the Cause) และสร้างสภาพแวดล้อมแห่งการเปลี่ยนแปลง (Creating a revolutionary environment) นอกจากนี้ยังมีการระบุนว่าการก่อการร้ายในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดความสนใจ (Attracting Attention) มุ่งหวังผลทางศาสนา หรือเป็นไปตามพระประสงค์ของพระเจ้า (Pleasing God) สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ (Damaging Economies) และต้องการให้เกิดอิทธิพลต่อฝ่ายตรงข้าม หรือศัตรู (Influencing Enemies)

อย่างไรก็ดี ปฏิบัติการก่อการร้ายสร้างความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลก ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 7 ประเภท ตามขอบเขตการปฏิบัติการ (range of operations) ได้แก่ 1) การก่อการร้ายโดยรัฐ หรือรัฐก่อการร้าย (State Terrorism) 2) การก่อการร้ายที่เกิดจากความคิดเห็นไม่ลงรอย (Dissident Terrorism) 3) การก่อการร้ายโดยกลุ่มฝ่ายซ้าย (Leftist Terrorism) 4) การก่อการร้ายโดยกลุ่มฝ่ายขวา (Rightist Terrorism or Neo-Fascism) 5) การก่อการร้ายในทางอาชญากรรม (Criminal Dissident Terrorism) 6) การก่อการร้ายโดยกลุ่มที่เคร่งศาสนา (Religious Terrorism) 7) การก่อการร้ายโดยกลุ่มอนาธิปไตย (Anarchist Terrorism) และ 8) การก่อการร้ายสากล /ระหว่างประเทศ (International Terrorism)

โดยกลุ่มเป้าหมายของการก่อการร้ายมีทั้งพลเรือนและทหาร และมักจะนิยมใช้วิธีการที่ปรากฏทั่วไป อาทิ :-

- การลอบสังหาร (Assassination) ซึ่งอาจมีทั้งการแทงด้วยมีด (Knife Attack) หรือการชู้มยิง (Sniping) ด้วยอาวุธปืนชนิดต่างๆ
- การวางระเบิด (Bombing)
- การลอบวางเพลิง (Arson)
- การจี้เครื่องบินโดยสาร (Hijacking)
- การลักพาตัว (Kidnapping)
- การจับเป็นตัวประกัน (Siege – Hostage Situation)

นอกจากวิธีการทั่วไปดังกล่าวแล้ว ยังปรากฏวิธีการก่อการร้ายที่ขยายวงกว้าง รุนแรง และน่าสะพรึงกลัว อันได้แก่

- การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide)
- การสังหารหมู่ (Massacres)
- การก่อวินาศกรรม (Sabotage) หรือการทำลายโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งสาธารณูปการต่างๆ (Destruction of Structures and Resources)

- การทำลายเครือข่ายข้อมูลการติดต่อสื่อสาร (Disrupt of Information and Communication net) รวมทั้งการใช้ไวรัสและตัวรบกวนอื่นๆ เข้าทำลายระบบข้อมูลต่างๆ ในคอมพิวเตอร์ (Cyberterrorism)
- การล้างสมอง (Brainwashing) และการทำสงครามจิตวิทยา (Psychological Warfare)
- การใช้สารเคมีและเชื้อโรคที่เป็นอันตราย (Chemical and Biological Agents)
- การเจือปนสิ่งมีพิษในสิ่งอุปโภคและบริโภคต่างๆ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์อาหาร (Poisoning of Consumer Food Products)

และจากข้อมูลของสหรัฐ ฯ ได้ระบุว่ามียุทธศาสตร์การร้ายประมาณ 33 กลุ่มที่ปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ของเอเชีย ยุโรป แอฟริกาและอเมริกา โดยเฉพาะในพื้นที่ตามภูมิภาคต่างๆ ของเอเชีย ดังรายนามต่อไปนี้

1. เอเชีย

1.1) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- 1.1.1 กลุ่มอาบูซัยยัฟ (Abu Sayyaf Group -ASG)
- 1.1.2 กลุ่มเจมาห์อิสลามียา หรือเจไอ (Jemaah Islamiya - JI)

1.2) เอเชียตะวันออก

- 1.2.1 กลุ่มโอมชินริเคียว (Aum Supreme Truth -AUM)
- 1.2.2 กลุ่ม Japanese Red Army (JRA)

1.3) เอเชียใต้

- 1.3.1 กลุ่ม Harakat ul – Mujahidin (HUM) หรือ Movement of Holy warriors
- 1.3.2 กลุ่ม Jaish – e – Mohammed (JEM) หรือ Army of Mohammed
- 1.3.3 กลุ่ม Lashkar-e-Tayyiba (LT) หรือ Army of the Righteous
- 1.3.4 กลุ่มพยัคฆ์ทมิฬอีแลม (Liberation Tiger of Tamil Eelam - LTTE)

1.4) เอเชียตะวันตก (ตะวันออกกลาง)

- 1.4.1 กลุ่ม Abu Nidal organization (ANO)
- 1.4.2 กลุ่ม Al-Aqsa Martyrs Brigade
- 1.4.3 กลุ่ม Al-Gama'a al – Islamiya (Islamic Group-IG)

- 1.4.4 กลุ่ม Al-Jihad
- 1.4.5 กลุ่ม Al-qaida
- 1.4.6 กลุ่ม Asbat al-Ansar
- 1.4.7 กลุ่ม Hamas (Islamic Resistance Movement)
- 1.4.8 กลุ่ม Hizballah (Party of God)
- 1.4.9 กลุ่ม Kahane Chai (Kach)
- 1.4.10 กลุ่ม Kurdistan Workers' Party (PKK)
- 1.4.11 กลุ่ม Mujahedin-e Khalq Organization (MEK or MKO)
- 1.4.12 กลุ่ม Palestine Liberation Front (PLF)
- 1.4.13 กลุ่ม Population Front for the Liberation of Palestine (PFLP)
- 1.4.14 กลุ่ม Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command (PFLP-GC)
- 1.4.15 กลุ่ม The Palestine Islamic Jihad (PIJ)

1.5 เอเชียกลาง

- 1.5.1 กลุ่ม Islamic Movement of Uzbekistan (IMU)

2. ยุโรป

2.1) ยุโรปตะวันตก

- 2.1.1 กลุ่ม Basque Fatherland and Liberty (ETA)
- 2.1.2 กลุ่ม Real IRA (RIRA)

2.2) ยุโรปกลาง

- 2.2.1 กลุ่ม Revolutionary Nuclei
- 2.2.2 กลุ่ม Revolutionary Organization 17 November (17 November)

3. แอฟริกา

- 3.1 กลุ่ม Armed Islamic Group (GIA)
- 3.2 กลุ่ม The Salafist Group for Call and Combat (GSPC)

4. อเมริกาใต้

- 4.1 กลุ่ม Revolutionary Armed Forces of Columbia (FARC)
- 4.2 กลุ่ม Sendero Luminoso (Shining Path, or SL)
- 4.3 กลุ่ม United Self – Defense Forces / Group of Columbia (AUC – Autodefensas Unidas de Columbia)

บรรณานุกรม

- Clifford E. Simonsen, Jeremy R. Spindlove, **Terrorism today : The past, the players, the future**, Upper Saddle River, N.J. : Prentice Hall, c2000
- Combs, Cindy. **Terrorism in the twenty-first century**. Upper Saddle River: Prentice Hall, 2003.
- Cooley J.K, “Unholy Wars : Afganistan, America and International Terrorism,” quoted in **Dictionary of Terrorism**, by John Richard Thackrah : Routledge : London and New York, 2004, p. 67.
- Cyndy C. Combs , “The Rationalization of Violence,” in **Terrorism in Twenty – First Century**, Printice Hall : New Jersy, 1997, p.38.
- David J. Whittaker, **Terrorist and Terrorism**, Routledge : London and New York, 2004, pp. 75
- Gus Martin, “Beginnings : The Cause of Terrorism,” in **Understanding Terrorism : Challenges, Perspective, and Issues**, SAGE Publication : London, 2003, p.67
- Kupperman, Robert H.; Trent, Darrell Melvin. **Terrorism: Threat, Reality, Response**. Standford Calif: Hoover Institution Press, 1994.
- Pamala L.Griset and Sue Mahan,**Terrorism in perspective**,California: SAGE, 2003
- Silke, Andrew. **Terrorist, Victims and Society: Psychological Perspective on Terrorism and its consequences**. Chichester England: Wiley, 2003.
- White, Jonathan Randall. **Terrorism an introduction**. Belmont Cacil: Wadsworth Thomson Learning, 2002.
- Pamala L.Griset and Sue Mahan,**Terrorism in perspective**,California: SAGE, 2003